

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 2-3 czerwca 2014 r. na kierunku „położnictwo”
prowadzonym w obszarze prowadzonym w obszarze nauk medycznych i nauk o zdrowiu
oraz nauk o kulturze fizycznej na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia
o profilu praktycznym realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych
na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Jerzy Wójtowicz – członek PKA

członkowie: prof. dr hab. Piotr Kurnatowski – ekspert PKA

dr hab. Anna Abramczyk, prof. UWM – ekspert PKA

mgr Wioletta Marszelewska – ekspert PKA ds. formalno-prawnych

Piotr Pokorny – ekspert PKA ds. studenckich

1. Krótka informacja o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „położnictwo” prowadzonym na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załączniknr2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

Misja i Strategia Uniwersytetu Rzeszowskiego została przyjęta przez Senat – zgodnie z przepisami Statutu Uczelni – uchwałą nr 123/05/2013 w dniu 23 maja 2013 r. w sprawie Strategii Rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego na lata 2013-2020. Stanowi ona dokument

szczegółowo określający misję Uniwersytetu, główne założenia strategii, ogólne cele programowe w głównych obszarach działania, oraz cele szczegółowe i środki realizacji strategii. W czasie wizytacji przedstawiono protokół z posiedzenia Senatu wraz z listą obecności w powyższej sprawie

Zgodnie z § 42 ust. 1 pkt a do kompetencji Rady Wydziału należy ustalanie ogólnych kierunków działalności Uczelni. Strategia rozwoju Wydziału Medycznego na lata 2012-2016 została zatwierdzona zgodnie z ww. przepisem na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 13 września 2012 r.

Koncepcja kształcenia na kierunku „położnictwo” jest spójna z misją i strategią Uczelni. Jednym z elementów przedstawionych w strategii rozwoju Uczelni jest dalsze przygotowanie bazy dydaktycznej oraz rozwój kadry nauczającej. Działania te pozwolą na uruchomienie zaplecza dla rozwoju nauczania mając za cel zapewnienie wysokiego poziomu realizacji przyszłych świadczeń medycznych przez abiturientów Uczelni. Elementami realizacji mają być również działania obejmujące analizę najnowszej problematyki ogólnomedycznej, społecznej i pielęgniarstwa. Rozwój różnych form działalności dydaktycznej ma również na celu rozwijanie głębokiej kreatywności wobec spraw ludzkich i problemów społecznych.

Różnorodność i elastyczność kształtowania oferty edukacyjnej Uczelni jest w pełni gwarantowana studentom, działania Uczelni zakładają ciągłą modernizację warunków dydaktycznych oraz zatrudnianie kompetentnej kadry nauczającej.

Z udostępnionej przez Uczelnię dokumentacji wynika, że w procesie określenia koncepcji kształcenia na kierunku „położnictwo” uczestniczą interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni.

Zarządzeniem nr 5/2014 Dziekana Wydziału Medycznego UR z dnia 12 maja 2014 roku powołano Radę Pracodawców przy Instytucie Położnictwa i Ratownictwa Medycznego w Katedrze Położnictwa UR. W skład Rady wchodzi przedstawiciele Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych, Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Rzeszowie, Lakta-Vita, oraz Szpitala Wojewódzkiego w Przemyślu.

Do systematycznego kontaktu interesariuszy zewnętrznych, z władzami Katedry Położnictwa, w zakresie doskonalenia programów kształcenia zobowiązano się pismem z dnia 28 marca 2014 roku.

Mając na uwadze systematyczną współpracę z interesariuszami zewnętrznymi Uczelnia zawarła stosowne porozumienia na okres 28 marca 2014-30 września 2015r. z:

- Okręgową Izbą Pielęgniarek i Położnych: w zakresie partnera, którego obowiązki dotyczą:
  - opiniowania programów kształcenia, celów, efektów oraz planów studiów,
  - współdziałania z Katedrą Położnictwa w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów, poprzez udzielanie informacji na temat zatrudnienia przez partnera lub jego podmioty,
- Lakta-Vita,
- Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym w Rzeszowie reprezentowanym przez zastępcę dyr. ds. Medycznych. Ze względu na to, że osoba reprezentująca

Wojewódzki Szpital w Przemyślu i jednocześnie jest pracownikiem UR, jego udział w określaniu koncepcji kształcenia wynika z roli interesariusza wewnętrznego.

Ponadto o współpracy z interesariuszami świadczą przedłożone przez Uczelnię dokumenty tj.:

- opiniowanie planów i programów kształcenia oraz projektu efektów kształcenia na kierunku położnictwo. W piśmie z dnia 16.03.2012r. w sprawie studiów 2 stopnia uznano, za ważne uwzględnienie treści, mających na celu wpajanie potrzeby samokształcenia, pracy w zespole, przygotowanie do samodzielnego pełnienia zadań wśród studentów studiów II stopnia,
- pismo z dnia 19 grudnia 2012 roku, w którym Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych informuje Uczelnię o wolnych miejscach pracy dla absolwentów kierunku „położnictwo” i możliwości ich udziału w pracy komisji działających przy OiPiP,
- pismo z dnia 20 grudnia 2012 roku, w którym z-ca dyr. ds. Lecznictwa Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Rzeszowie potwierdza zgodność planów i programu z aktami prawnymi,
- pismo z dnia 28.12.2012 r., w którym z-ca dyr. ds. Lecznictwa Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Rzeszowie potwierdza zgodność planów i programów nauczania na kierunku „położnictwo” studia I i II stopnia z aktualnymi aktami prawnymi i standardami,
- pismo z dnia 3 stycznia 2013 roku, w którym Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych potwierdza zgodność planów i programów kształcenia na kierunku „położnictwo” studia I i II stopnia z aktami prawnymi, zgodność kształcenia w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym oraz otwartość na współpracę w zakresie kształcenia praktycznego,
- sprawozdanie z posiedzenia Komisji Dydaktycznej Instytutu Położnictwa i Ratownictwa Medycznego z dnia 07.05.2013 roku. Podczas spotkania z udziałem wojewódzkiego konsultanta w dziedzinie chirurgii szczękowo-twarzowej (woj. podkarpackiego) oraz doradcy laktacyjnego, analizie poddano plany i programy kształcenia. Rezultatem analiz i spotkania było utworzenie przedmiotu, „propedeutika stomatologiczna w pracy położnej” (w wymiarze 15 godzin na studiach II stopnia) oraz przedmiotu „poradnictwo laktacyjne” (w wymiarze 40 godzin na studiach II stopnia),
- sprawozdanie z posiedzenia Komisji Dydaktycznej Instytutu Położnictwa i Ratownictwa Medycznego z dnia 30 września 2013, podczas którego analizie poddano wymiar godzinowy przedmiotu „propedeutika stomatologiczna” (10 godzin wyk. i 5 godzin ćwiczenia) oraz przedmiotu „poradnictwo laktacyjne” (30 godzin w tym 10 godzin samokształcenia). Podczas spotkania zatwierdzono harmonogram zajęć na studiach I i II stopnia.

Podjęte przez Uczelnię działania w zakresie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi także obejmującymi absolwentów kierunku „położnictwo” należy ocenić pozytywnie, jednak z korzyścią dla procesu kształcenia byłoby uwzględnienie w ramach

współpracy informacji o uzyskiwanych i oczekiwanych efektach kształcenia na kierunku „położnictwo”, odrębnie w stosunku do studiów I stopnia i II stopnia.

W zakresie formalnych aspektów udziału interesariuszy w kształtowaniu koncepcji kształcenia, na podstawie dokumentacji przedstawionej w trakcie wizytacji, należy stwierdzić, że wypełniona została dyspozycja art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.). Zgodnie z deklaracją przedstawiciela samorządu studenckiego, samorząd studencki każdorazowo opiniuje pisemnie programy kształcenia. W tym zakresie zaleca się jedynie uzupełnienie formuły wspomnianych opinii, poprzez uwzględnienie właściwego uzasadnienia dla opinii wraz ze wskazaniem uwag i sugestii do przedłożonych programów i planów kształcenia. Wprowadzenie uzasadnień do opinii pozwoli na lepszy przepływ informacji pomiędzy przedstawicielami studentów, jako interesariuszy wewnętrznych, a władzami Wydziału i Uczelni. Takie informacje mogą w konsekwencji w dużym stopniu wpłynąć na odpowiednie modyfikowanie koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku w odpowiedzi na potrzeby wskazywane przez studentów.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia na kierunku „położnictwo” jest spójna z misją i strategią Uczelni. Różnorodność i elastyczność kształtowania oferty edukacyjnej Uczelni jest gwarantowana studentom poprzez działania Uczelni, które obejmują ciągłą modernizację warunków dydaktycznych oraz zatrudnianie kompetentnej kadra nauczająca.

2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku studiów „położnictwo”. Uwzględnienie zagadnień dotyczących oczekiwanych i uzyskiwanych efektów kształcenia na poszczególnych stopniach studiów pozwoliłoby na pełniejszy udział interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia, określenia celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju. Studenci mają zapewniony udział w procesie określania koncepcji kształcenia i rozwoju kierunku.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

Obudowę prawną i organizacyjną w zakresie przyjętych w Uczelni działań dotyczących budowania programów kształcenia należy uznać za prawidłową. Zgodnie z § 42 ust. 1 pkt c Statutu do kompetencji rady wydziału należy uchwalanie planów studiów i programów nauczania, po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu studenckiego, zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez senat.

Programy opracowywano w oparciu o następujące dokumenty prawa wewnątrzuczelnianego dotyczące procedury opracowywania, konsultowania i zatwierdzania programu kształcenia:

- Uchwałę nr 353/01/2012 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 26 stycznia 2012 r. w sprawie określenia zasad projektowania i weryfikacji programów kształcenia w Uniwersytecie Rzeszowskim,

- Zarządzenie nr 18/2012 z dnia 8 marca 2012 r. Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego w sprawie określenia szczegółowych zasad dotyczących projektowania programów kształcenia na studiach pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych studiach magisterskich oraz sporządzania ich dokumentacji w Uniwersytecie Rzeszowskim wraz z Aneksem nr 1 z dnia 19 kwietnia 2012 r. i Aneksem nr 2/2013 z dnia 11 marca 2013 r.,
- Zarządzenie nr 4/2012 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 20 stycznia 2012 r. w sprawie wzoru opisu przedmiotu (sylabusu) obowiązującego w Uniwersytecie Rzeszowskim,
- Zarządzenie nr 47/2012 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie zmian w procedurze przyjmowania dokumentacji dotyczącej programów kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim,
- Uchwałę nr 407/05/2012 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z 31 maja 2012 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Rzeszowskiego określających zasady tworzenia planów i programów studiów podyplomowych oraz kursów,
- Uchwałę nr 88/02/2013 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28 lutego 2013r. dotyczącą zmian w Uchwale nr 353/01/2012 Senatu UR z 26 stycznia 2012 r. w sprawie określenia zasad projektowania i weryfikacji programów kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Kształcenie na kierunku „położnictwo” jest realizowane w oparciu o plany i programy studiów opracowane zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym dla danego rocznika. Dla ocenianego kierunku sformułowano zakładane efekty kształcenia w ramach wszystkich obszarów, tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Obowiązujący program studiów na studiach pierwszego stopnia rozpoczynających naukę w roku akademickim 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012 został opracowany zgodnie ze standardami określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.). Obecnie kształcenie na kierunku „położnictwo” realizowane jest na podstawie planu studiów i programu kształcenia dostosowanych do efektów kształcenia i standardów kształcenia określonych rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. z 2012 r., poz. 631). Program kształcenia wraz opisem efektów kształcenia dla kierunku „położnictwo” począwszy od roku akademickiego 2012/2013 został określony na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 10 stycznia 2013 r. Plany i programy nauczania na kierunku położnictwo - studia pomostowe zostały przyjęte na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 14 listopada 2013 r.

W opracowaniu programów kształcenia oraz dostosowaniu efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy biorą udział pracownicy dydaktyczni, studenci kierunku oraz interesariusze zewnętrzni. Opis efektów kształcenia jest upubliczniony przez zamieszczenie ich w Internecie i na tablicy ogłoszeń na terenie Uczelni. Sylabusy są powszechnie dostępne na stronie internetowej Wydziału, należy jednak wskazać, że dostęp do nich jest utrudniony ze względu na ich umiejscowienie w strukturze strony WWW (ścieżka: Wydziały/ Medyczny/ Instytut Położnictwa i Ratownictwa Medycznego/ Jednostki organizacyjne/ Katedra Położnictwa/ Jakość kształcenia/ Sylabusy). Wobec tego zaleca się przeniesienie sylabusów

do miejsca dostępnego z poziomu głównej strony WWW Uniwersytetu, co umożliwi zapoznanie się z nimi większej liczbie zainteresowanych.

Osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia możliwe są poprzez właściwy na kierunku „pielęgniarstwo” dobór następujących po sobie modułów oraz prowadzenie we właściwej tematycznie kolejności zajęć o charakterze praktyk zawodowych.

Studenci ocenianego kierunku są świadomi czym są efekty kształcenia oraz jakie efekty powinni osiągnąć po ukończeniu studiów. W ich opinii efekty są zrozumiałe i przejrzyste. Sformułowanie opisu zakładanych kierunkowych efektów kształcenia jest dla studentów zrozumiałe i nie przysparza problemów interpretacyjnych. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA potwierdzono, że przedłożony materiałach dotyczących poszczególnych przedmiotów opis zakładanych efektów kształcenia sformułowany jest w sposób umożliwiający ich weryfikację w toku procesu dydaktycznego.

Ogólne procedury związane z pomiarem i oceną efektów kształcenia określone są w Regulaminie studiów. Określa on w szczególności prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i całych studiów. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają odpowiednie regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin wprowadza również skalę ocen stosowanych w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Rozwiązania stosowane w tym zakresie są prawidłowe i przejrzyste.

Szczegółowe sposoby pomiaru i oceny efektów kształcenia zostały określone w sylabusach przedmiotów. Zgodnie z ww. Regulaminem okresem zaliczeniowym jest semestr. Weryfikowanie efektów kształcenia w zakresie wiedzy odbywa się na podstawie zaliczeń i egzaminów pisemnych lub ustnych. Natomiast weryfikacja umiejętności praktycznych studenta odbywa się za pomocą zaliczeń i egzaminów praktycznych, a także w czasie bezpośredniej obserwacji zachowań studenta, co dodatkowo daje możliwość weryfikacji w zakresie kompetencji społecznych. W Uczelni obowiązuje 6-stopniowa skala ocen: od oceny „niedostateczny” (2,0) do oceny „bardzo dobry” (5,0). Zaliczenia zajęć dokonuje osoba prowadząca zajęcia na podstawie obecności, oceny aktywności studenta oraz uzyskanych przez niego ocen. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie wymaganej liczby punktów ECTS przewidzianej w programie studiów. Zaliczenie potwierdza się wpisem do indeksu i karty okresowych osiągnięć. Studenci mają zapewnioną możliwość wglądu do sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych. Studentom przysługują prawa odwoławcze od ocen przewidziane w Regulaminie studiów oraz wynikające z niego możliwości poprawiania ocen niedostatecznych. Materiały i protokoły zaliczeń są archiwizowane i poddawane kontroli w celu monitorowania poprawności procesu oceniania. Szczegółowy zakres wymagań z poszczególnych zajęć ustala nauczyciel akademicki, który powinien podać je do wiadomości studentów w okresie do dwóch tygodni od ich rozpoczęcia.

Weryfikacji efektów kształcenia dokonuje się również poprzez kształcenie praktyczne. Kształcenie praktyczne obejmuje zajęcia praktyczne oraz praktyki zawodowe. Weryfikacji uzyskania na praktykach zakładanych efektów kształcenia dokonuje opiekun praktyki w miejscu jej odbywania oraz opiekun praktyk z ramienia Uczelni (koordynator wyznaczony

przez dziekana). Kierownik praktyki odpowiada za realizację programu praktyki oraz zalicza jej odbycie. Bezpośredni nadzór nad studentem sprawuje osoba wyznaczona przez kierownika danej kliniki/oddziału. Studenci odbywają zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe na podstawie sporządzanych harmonogramów zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Zajęcia praktyczne prowadzone są przez nauczycieli akademickich i nauczycieli poszczególnych placówek, a opiekunami studentów w czasie praktyk zawodowych są pracownicy placówek, w których realizowane są praktyki zawodowe. Nadzór nad praktykami zawodowymi sprawują Kierownik i Opiekunowie praktyk, którzy są pracownikami uczelni. W czasie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych prowadzona jest odrębna dokumentacja dydaktyczna dla każdego przedmiotu. Za całość kształcenia praktycznego odpowiada Kierownik Kształcenia Praktycznego. W związku z tym na każdy rok akademicki powoływani są przez Radę Wydziału - Kierownicy i Opiekunowie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Zaliczenia praktyki z wpisem do indeksu i karty egzaminacyjnej dokonuje Opiekun Praktyki Zawodowej.

W końcowym etapie procesu kształcenia sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do procesu i zasad dyplomowania. Zasady dyplomowania określa Regulamin studiów. Rozwiązania zawarte w ramach wskazanych procedur zapewniają prawidłowy przebieg procesu dyplomowania. Procedury dotyczące procesu dyplomowania określają wymagania stawiane osobom pełniącym funkcję promotora i sposób ich powoływania, sposób zgłaszania, zatwierdzania, ogłaszania i wyboru tematów prac dyplomowych, zasady prowadzenia seminariów dyplomowych, składanie prac dyplomowych i dokonywanie ich recenzji, przebieg egzaminu dyplomowego. Egzamin Dyplomowy przeprowadzany jest przez Komisję Egzaminacyjną powołaną przez Dziekana i zatwierdzoną przez Radę Wydziału. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest: uzyskanie zaliczeń co najmniej z oceną dostateczną z wszystkich przedmiotów, zajęć praktycznych, praktyk zawodowych oraz samokształcenia objętych planem i programem studiów, złożenie pracy i uzyskanie pozytywnej opinii recenzenta, uzyskanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy składa się z:

1. Części teoretycznej przeprowadzonej w formie ustnej i obrony pracy dyplomowej.

Część teoretyczna na kierunku położnictwo polega na rozwiązaniu testu, w skład którego wchodzi pytania obejmujące wiedzę z podstaw opieki położniczej, technik prowadzenia porodu, opieki położniczej, ginekologicznej i neonatologicznej oraz obronie pracy dyplomowej. Ta część egzaminu prowadzona jest siedzibie Uczelni.

2. Części praktycznej

Egzamin praktyczny odbywa się w zakładach opieki zdrowotnej, w których studenci odbywali zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe. Przed przystąpieniem do egzaminu praktycznego student drogą losowania otrzymuje zadanie egzaminacyjne - typu „próba pracy”. Studenci zdają egzamin dyplomowy praktyczny, podczas którego wymaga się od studenta praktycznego rozwiązania i zastosowania umiejętności zawodowych oraz uzasadnienia przyjętego rozwiązania. Zadanie egzaminacyjne polega na sprawowaniu opieki pielęgniarskiej nad pacjentem w czasie 360 minut (8 godzin dydaktycznych).

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne i dyplomy oraz suplementy prowadzona jest prawidłowo.

Na podstawie raportu samooceny oraz informacji zebranych podczas wizytacji można uznać, iż przyjęty system weryfikacji jest dostosowany do charakteru kierunku i umożliwia ocenę efektów w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji – szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych przedmiotów są przedstawione w części 3 (**Programu studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia**)

Uczelnia zapewnia niezbędną dostępność informacji na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia. Podstawowym źródłem informacji na ten temat są sylabusy przedmiotów. W dokumentach tych szczegółowo określono stosowane sposoby weryfikacji efektów kształcenia odnoszące się do każdego z przedmiotów. Ogólne zasady oceny efektów kształcenia zawarte są w Regulaminie studiów. Dokumenty te dostępne są w siedzibie Uczelni oraz na jej stronach internetowych. Dodatkowe informacje można uzyskać od pracowników Dziekanatu oraz wykładowców poszczególnych przedmiotów. Można zatem stwierdzić, że Uczelnia zapewniła niezbędną dostępność informacji na temat stosowanego w niej systemu oceny efektów kształcenia.

Stosowany system oceny efektów kształcenia jest w ocenie studentów właściwy. Studenci byli w stanie jednoznacznie stwierdzić, że znany jest im system weryfikacji postępów w nauce, a tym samym weryfikacji efektów kształcenia. Według nich przedstawiane na pierwszych zajęciach zasady zaliczania przedmiotów oraz bieżącej oceny postępów w nauce są zrozumiałe. Jednocześnie sposób oceniania ocenili jako wymagający lecz sprawiedliwy.

Studenci podkreślili że rzadkością są przypadki nieobiektywnego oceniania w trakcie zaliczeń lub egzaminów w formie ustnej lub w formie pisemnej opisowej. Podkreślili również, że każdy student ma zawsze prawo do wglądu w swoją pracę oraz prawo do przedyskutowania jej oceny.

Spośród metod weryfikacji postępów w nauce, studenci wymienili między innymi kolokwia pisemne oraz ustne, prace zaliczeniowe w formie projektów indywidualnych i grupowych, prezentacji, a także zaliczenia i egzaminy w formie ustnej oraz pisemnej.

Na podstawie analizy dostępnych kart opisu przedmiotów można stwierdzić, że opisane przez studentów formy weryfikacji postępów w nauce znajdują odzwierciedlenie w tychże kartach. Dostępne karty opisu przedmiotów uwzględniają wystandaryzowany system oceny efektów kształcenia, obejmujący wszystkie obszary, tj. wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne.

Przyczyny odsiewu studentów na kierunku Położnictwo w latach 2010-2013 r.

Przyczyny odsiewu	Liczba skreślonych studentów	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Niepodjęcie studiów	17 (2,8%)	5 (2,35%)
Nieuzyskanie zaliczenia semestru lub roku	13 (2,2%)	0 (0%)
Rezygnacja ze studiów	7 (1,2%)	13 (6,10%)

Niełożenie w terminie pracy dyplomowej	2 (0,3%)	0 (0%)
--	----------	--------

W ocenie Uczelni liczba studentów utrzymuje się praktycznie na stałym poziomie. Jako główną przyczynę występowania odsiewu na studiach niestacjonarnych Uczelnia podaje czynnik materialny, duże znaczenie ma wnoszenie przez studentów odpłatności za świadczone usługi edukacyjne. Przyczyna odsiewu na studiach stacjonarnych w ocenie Uczelni jest brak możliwości pogodzenia podjętej przez studentów pracy zarobkowej z zajęciami na studiach.

W Uczelni funkcjonuje system monitorowania karier absolwentów, który opiera się przede wszystkim na Uchwale Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego nr 333/11/2011 z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz na Zarządzeniu Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego nr 86/2011 w sprawie określenia wzorów ankiet funkcjonujących w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Pierwszym badaniem objęto absolwentów, którzy ukończyli studia w roku akademickim 2009/2010. Badania prowadzone są metodą panelową (badanie CAWI oraz CATI) i domyślnie przebiegać mają w czterech etapach: 1) pomiar początkowy, tuż po ukończeniu studiów; 2) pomiar po roku od ukończenia studiów; 3) pomiar po trzech latach od ukończenia studiów; 4) pomiar po pięciu latach od ukończenia studiów.

Jak poinformowali przedstawiciele władz Wydziału, w oparciu o wyniki przeprowadzonych ankiet absolwenckich wprowadzono do tej pory dwa przedmioty z kompetencji miękkich (Propedeutyka stomatologiczna w pracy położnej i Poradnictwo laktacyjne). Jak wskazano, w oparciu o wyniki ankiet obecnie trwają prace nad wdrożeniem dyżurów nocnych podczas zajęć praktycznych.

Badanie losów zawodowych absolwentów UR z rocznika 2010 2011 opracowane w raporcie z 2013 roku wskazuje na zbiorcze ujęcie wyników dotyczących absolwentów wszystkich kierunków studiów, w tym kierunku „położnictwo”. Wyniki ujęte ogólnie trudno wykorzystać w doskonaleniu procesu kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Z analizy losowo wybranych prac etapowych wynika, że zorientowane są na weryfikację efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla kierunku „położnictwo”. Pozytywnie należy ocenić dokumentowanie informacji na temat zaliczanych umiejętności, wykonywanych czynności i zabiegów oraz kompetencji społecznych i procesu pielęgnowania.

Zdarzają się jednak prace nie zawierające podpisu nauczyciela, informacji o ocenie/zaliczeniu, nazwie przedmiotu i formie zajęć których dotyczą.

Ze względu na to, że samokształcenie służy uzyskaniu przez wszystkich studentów określonych efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji zasadne jest, aby poszczególne tematy/zagadnienia były przygotowywane przez poszczególnych studentów.

Trudno jest uznać za pracę w zakresie samokształcenia zebranie kserokopii publikacji.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku są studentom znane i powszechnie udostępnione.

2) Efektów kształcenia są precyzyjnie określone, przedstawione treści zawartej w kartach przedmiotów, które to opisy przedmiotów są powszechnie dostępne dla studentów.

3) Na kierunku ma zastosowanie przejrzysty system oceny efektów kształcenia, realizowany na etapach kształcenia. W opinii studentów efekty kształcenia są dla nich w pełni zrozumiałe.

4) Uczelnia od kilku lat prowadzi monitoring losów absolwentów, w tym także absolwentów ocenianego kierunku. Wyniki monitoringu są opracowywane i wdrażane, czego przykładem są wprowadzone nowe przedmioty (Propedeutyka stomatologiczna w pracy położnej i Poradnictwo laktacyjne).

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Opierając się na analizie dokumentacji dotyczącej poszczególnych siatek zajęć, dydaktycznych, opisach przedmiotów przedstawionych przez Uczelnię oraz o opinie przedstawicieli studentów, przedstawione podczas spotkania z ZO PKA, należy zaznaczyć, że czas trwania kształcenia, prawidłowość doboru treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia należy wg ZO PKA ocenić pozytywnie.

Dobór treści kształcenia oceniona została bardzo pozytywnie. W zakresie form zajęć i metod dydaktycznych wskazano na fakt, że są odpowiednie i sprzyjają aktywności oraz osiąganiu postępów w nauce. W opinii studentów, treści kształcenia, formy i metodyka prowadzonych zajęć pozwalają studentom ocenianego kierunku na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Sekwencja przedmiotów w programie studiów jest zdaniem studentów, właściwa i prawidłowo realizowana, gdyż w toku kształcenia w ich ocenie nie występują przypadki, w których podczas przedmiotów o charakterze zaawansowanym studentom brak jest wiedzy lub umiejętności podstawowych. W ich opinii, przedmioty są odpowiednio rozmieszczone w planie kształcenia, a stopień trudności stopniowo wzrasta. Jednakże po przeanalizowaniu przez Zespół Oceniający PKA programów poszczególnych przedmiotów nie można się w pełni zgodzić ze stanowiskiem studentów. W dalszej części oceny będą podane szczegółowe dane i zależności dla przedmiotów. Należy podkreślić, że w obecnej systemie nauczania ocena musi dotyczyć poszczególnych lat akademickich ze względu na nieznaczne różnice programowe, co nie pozwala na ewentualną analizę porównawczą.

Możliwości indywidualizacji kształcenia na ocenianym kierunku należy ocenić jako wystarczającą. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość indywidualizacji kształcenia na podstawie Regulaminu studiów stanowiącego Załącznik do uchwały nr 423/06/2012 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Student może za zgodą Dziekana studiować według indywidualnego planu studiów i programu nauczania. W takim przypadku wyznaczony opiekun wspólnie ze studentem ustala harmonogram indywidualnego planu studiów i programu nauczania (określający tryb, formę i terminy zaliczenia poszczególnych przedmiotów i zdawanych egzaminów), który jest następnie akceptowany przez Radę Wydziału.

Ponadto, studenci za zgodą dziekana może studiować według indywidualnej organizacji zajęć w semestrze. Przyznanie indywidualnej organizacji zajęć upoważnia studenta do ubiegania się o całkowitego lub częściowego zwolnienia z obowiązku uczęszczania na zajęciach dydaktycznych, nie powoduje jednak zmniejszenia wymagań wobec studenta co do

zakresu i poziomu wiedzy związanej z planem studiów i programem nauczania na danym kierunku.

W odniesieniu do studentów z niepełnosprawnościami, Uczelnia nie wyróżnia szczególnych form indywidualizacji kształcenia, innych niż wskazane powyżej. Należy wskazać ponadto, że przedłożony Regulamin studiów (który został przedstawiony jako aktualnie obowiązujący) nie spełnia dyspozycji §2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach (Dz.U. z 2011 r. Nr 160, poz. 958), w przedmiocie określenia sposobu dostosowania organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego do szczególnych potrzeb studentów będących osobami niepełnosprawnymi, w tym dostosowania warunków odbywania studiów do rodzaju niepełnosprawności. Wobec tego zaleca się wprowadzenie stosownych zmian legislacyjnych na etapie kolejnej nowelizacji Regulaminu Studiów.

Zgodnie z opinią przedstawioną przez studentów podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci są świadomi tego, jaką wiedzę i umiejętności powinni posiadać po ukończeniu ocenianego kierunku studiów. Są świadomi aktualnych wymagań rynku pracy, i w ich opinii realizowany program kształcenia w dużym stopniu pozwoli te wymagania spełnić.

Poddając szczegółowej analizie nauczanie na kierunku „położnictwo” Uczelnia realizuje kształcenie w formie: studiów I stopnia stacjonarnych (6 semestralnych), niestacjonarnych (projekt systemowy „kształcenie zawodowe położnych w ramach studiów pomostowych” współfinansowany przez Unię Europejską) - nabór jesienny w roku akademickim 2013/2014 oraz nabór wiosenny w roku akademickim 2014/2015, studiów II stopnia stacjonarnych.

Studia stacjonarne

Program dla studiów II stopnia zatwierdzony został przez Radę Wydziału w dniu 10 stycznia 2013 roku.

Plan studiów drugiego stopnia dla kierunku położnictwo od roku akademickiego 2012/2013 dla studentów rozpoczynających kształcenie w roku akademickim 2013/2014, przewidziany został do realizacji w okresie 2 lat i obejmuje 1300 godzin zajęć dydaktycznych, w tym 200 godzin praktyk zawodowych i 1100 godzin zajęć teoretycznych.

Nakład pracy studenta w wyniku realizacji programu studiów określony został na poziomie 120 pkt. ECTS.

Program kształcenia realizowany jest w odpowiednich modułach zajęć teoretycznych, tj.:

- nauki społeczne (przedmioty kształcenia podstawowego) w wymiarze 320 godzin, którym przypisano 23 pkt. ECTS) w tym: „zarządzanie w położnictwie”, „filozofia i teoria opieki położniczej”, „badania naukowe w położnictwie”, „dydaktyka medyczna”, „ustawodawstwo zawodowe położnej – wymogi europejskie”, „podstawy psychoterapii” oraz „psychoterapia stosowana”, „komunikowanie interpersonalne”, „andragogika”, „statystyka medyczna”,
- nauki w zakresie opieki specjalistycznej wraz z j. angielskim w wymiarze 780 godzin, którym przypisano 87 pkt. ECTS) w tym: „nowoczesne techniki diagnostyczne”, „opieka specjalistyczna w położnictwie, neonatologii i ginekologii”, „diagnostyka

ultrasonograficzna w położnictwie i ginekologii”, „intensywny nadzór położniczy” oraz „położnictwo środowiskowe”, „diagnostyka prenatalna”, „opieka paliatywna w ginekologii”, „opieka specjalistyczna w onkologii ginekologicznej”, „przygotowanie do rodzicielstwa”, „opieka okołoporodowa”, „podstawy onkologii”, „seksuologia”, „opieka nad noworodkiem z grupy wysokiego ryzyka”, „zakażenia w położnictwie, neonatologii i ginekologii”, przedmiot do wyboru: „j. migowy”, „j. obcy”, „j. łaciński”.

- „seminaria magisterskie” i „j. angielski w naukach medycznych”.

Za egzamin dyplomowy student uzyskuje 20 pkt. ECTS,

Kształcenie praktyczne realizowane jest w formie praktyk zawodowych (w zakresie „opieki okołoporodowej”, „opieki nad noworodkiem z grupy wysokiego ryzyka”, „intensywnego nadzoru położniczego”, „opieki specjalistycznej w zakresie onkologii ginekologicznej”), łącznie w wymiarze 200 godz., którym przypisano 10 pkt. ECTS.

Wymagania dotyczące minimalnej liczby punktów ECTS przypisanej do modułu „nauki społeczne”, „nauki w zakresie opieki specjalistycznej”, „język angielski” oraz ogólnej liczby pkt. ECTS w analizowanym planie zostały spełnione, w stosunku do określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 roku (DZ. U. z 2012 r., poz. 631 –załącznik nr 5.) oraz wymagań zawartych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U.2011 Nr 243, poz. 1445) oraz Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 roku w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta (Dz.U.2011 Nr 201, poz. 1187).

Z analizy planu wynika, że na roku I, w semestrze 1 przyznano zbyt małą liczbę pkt. ECTS (25), a w semestrze 2 zbyt dużą liczbę pkt. ECTS (35).

- Z korzyścią dla realizowanego programu kształcenia byłoby uwzględnienie przedmiotu „komunikowanie interpersonalne” w grupie nauk w zakresie opieki specjalistycznej, ze względu na to, że tego zakresu dotyczą efekty kształcenia (B.U65. dobiera odpowiednie metody komunikacji z pacjentką z niepełnosprawnością fizyczną i psychiczną).
- Brak praktycznego kształcenia zawodowego z przedmiotu „dydaktyka medyczna” powoduje, że trudno jest uzyskać i zweryfikować niżej wymienione efekty kształcenia:
  - A.U29. dobiera, ocenia i wdraża formy i metody nauczania w procesie dydaktycznym;
  - A.U30. planuje proces dydaktyczno-wychowawczy, zgodnie z określonymi w tym zakresie zasadami, obowiązującą dokumentacją programową oraz przeprowadzoną diagnozą podmiotu interakcji dydaktycznej i warunków działania;
  - A.U31. dostosowuje treści kształcenia medycznego do wymagań programowych, ukierunkowując to kształcenie na rozwój kompetencji;
  - A.U32. realizuje zadania dydaktyczne z wykorzystaniem nowoczesnych strategii kształcenia, w zależności od przewidzianych form kształcenia i z zastosowaniem zróżnicowanych metod nauczania”. Trudno jest także osiągnąć efekty kształcenia wynikające z sylwetki absolwenta, w zakresie umiejętności „dokonywania doboru optymalnych i stosowania wybranych metod nauczania i uczenia się, w zależności od specyfiki treści nauczania, celu, który należy osiągnąć, oraz grupy odbiorców”.

Brak praktycznego kształcenia zawodowego z przedmiotu „zarządzanie w położnictwie” powoduje, że: trudno jest uzyskać i zweryfikować niżej wymienione efekty kształcenia:

- „A.U15. identyfikuje elementy zarządzania strategicznego przedsiębiorstwem podmiotu leczniczego i sektorem świadczeń położniczych oraz wybiera poszczególne źródła przewagi konkurencyjnej dla świadczeń położniczych;
- A.U16. projektuje stanowiska pracy pod względem komplementarności ze strukturą organizacyjną i dostosowuje ich elementy do wymogów efektywności organizacyjnej;
- A.U17. przeprowadza proces oceniania pracowników i kierowniczej kadry położniczej według wybranych kryteriów i narzędzi ocen;
- A.U18. przypisuje delegowanie uprawnień oraz metody podejmowania decyzji do sytuacji, w której się znajduje organizacja, i stopnia przygotowania pracowników do zmian organizacyjnych, ocenia wady i zalety różnych stylów zarządzania i wyjaśnia różnice między motywowaniem a przywództwem;;
- A.U32. realizuje zadania dydaktyczne z wykorzystaniem nowoczesnych strategii kształcenia, w zależności od przewidzianych form kształcenia i z zastosowaniem zróżnicowanych metod nauczania”.
- A.U19. tworzy plan doskonalenia podyplomowego oraz model kariery zawodowej;
- A.U20. motywuje podwładnych do pracy metodą najbardziej efektywną w danej strukturze organizacyjnej;
- A.U21. dokonuje wyboru modelu podejmowania decyzji (indywidualny lub grupowy), w zależności od stopnia skomplikowania problemu decyzyjnego i przygotowania zespołu do decydowania;
- A.U22. monitoruje i analizuje jakość opieki położniczej, dobiera narzędzia oceny jakości dla potrzeb praktyki położniczej oraz przygotowuje jednostkę organizacyjną dla potrzeb oceny jakości;
- A.U23. diagnozuje organizację, projektuje przeprowadzanie zmian, wybiera strategię i ocenia rezultaty zmian;
- A.U24. posługuje się technikami organizatorskimi i wybranymi technikami zarządzania oraz stosuje w praktyce techniki i narzędzia badania metod mierzenia i wartościowania pracy w podsystemie pielęgniarstwie i położniczym”.

Mając na uwadze wyszczególnione powyżej braki trudno jest uzyskać efekty kształcenia wynikające z sylwetki absolwenta w zakresie umiejętności zarządzania organizacją, kadrą, organizowania i nadzorowania opieką położniczo-ginekologiczną i pielęgniarstwą.

Z analizy harmonogramu zajęć dla naboru w roku 2013/2014 (dokument w pliku „I. sem. II rok 2013/2014”) wynika, że:

- realizowane są przedmioty tj. „psychologia stosowana”, „język migowy”, które wg planu powinny być realizowane w drugim semestrze, I roku,
- przedmiot „podstawy onkologii” wg planu powinien być realizowany w pierwszym sem. I. roku, a wykazano w harmonogramie razem z ww. zajęciami,
- brak jest informacji na temat:
  - o seminarium mgr w 2 semestrze (wg planu),
  - o harmonogramu praktyk zawodowych wykazanych w planie w semestrze 2.

Powyższe powoduje, że trudno jest określić, możliwość realizacji programu kształcenia wobec różnic między harmonogramem a planem nauczania.

Harmonogramy wybiórczych zajęć, w stosunku do wykazanych w planach, powodują, że trudno jest jednoznacznie stwierdzić, czy na tym systemie studiów:

- realizowany program kształcenia umożliwi studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta?
- zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość?

Analiza planu kształcenia dla naboru na rok 2013/2014 wykazała, że;

- liczba pkt. ECTS przypisana do modułu „nauki w zakresie podstaw opieki położniczej” wynosi 22 i jest o 2 pkt. ECTS mniejsza od minimalnej wymaganej i określonej w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 roku (DZ. U. z 2012 r., poz. 631 –załącznik nr 5.),
- liczba pkt. ECTS przypisana do modułu „nauki w zakresie opieki specjalistycznej” realizowanego w części teoretycznej, w wymiarze 860 godz., jest trudna do ustalenia ze względu na nieczytelny materiał dotyczący przedmiotu „neonatologia (...)”, w stosunku do wskazanej dla tego wymiaru godzin,
- trudno jest określić liczbę pkt. ECTS przypisaną do poszczególnych semestrów na roku drugim, ze względu na nieczytelny materiał dotyczący przedmiotu „neonatologia (...)”, powyższe powoduje, że trudno jest także ustalić faktyczną liczbę pkt. ECTS, którą uzyskuje student w wyniku ukończenia studiów wg analizowanego planu,
- przedmiot „filozofia i etyka zawodu położnej” realizowany jest w 2 semestrze 2 roku, a wiedza z tego przedmiotu jest niezbędna do kształtowania postaw studentów zwłaszcza podczas zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, które realizowane są na pierwszym roku i 1 semestrze 2 roku,
- w przedmiotach tj.: „dietetyka”, „promocja zdrowia” należących do obszaru nauki w zakresie podstaw opieki położniczej i opieki specjalistycznej Uczelnia na samokształcenie przeznaczyła aż 66,6% i 50% wymiaru godzin, to jest znacznie więcej w porównaniu do wytycznych wskazujących na możliwość realizacji programu kształcenia bez udziału nauczyciela do 35% wymiaru godzin w każdym z tych zakresów,
- w obszarze „Nauki w zakresie opieki specjalistycznej” Uczelnia przeznaczyła na realizację w formie samokształcenia znacznie większy w porównaniu do możliwego wymiar godzin (320 godz.).W wielu przedmiotach (np.: „chirurgia”, „choroby wewnętrzne”, „neonatologia (...)”, „rehabilitacja (...)”, „anestezjologia (...)”, „psychiatria”, „pediatria (...)”, samokształcenie stanowi aż 50% ogólnego wymiaru godzin kształcenia teoretycznego. Wątpliwość budzi uzyskanie efektów kształcenia w sytuacji, gdy kształcenie teoretyczne realizowane jest w formie wykładów i samokształcenia.
- W obszarze nauk podstawowych i nauk społecznych w przedmiotach tj.: „mikrobiologia (...)”(33%SK), „biochemia (...)” (33% SK), „filozofia i etyka zawodu położnej” (40% SK), „socjologia” (50%SK), „radiologia” (50% SK), „prawo” (50% SK), Uczelnia na samokształcenie (SK) przeznaczyła więcej niż 25% wymiaru godzin,
- Uczelnia w oznaczeniu semestrów na poszczególnych latach studiów stosuje informacje jedynie wskazujące na semestr 1 lub 2, podczas, gdy kształcenie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 roku (DZ. U. z 2012 r., poz. 631 –załącznik nr 5.) na studiach I stopnia obejmuje 6 semestrów, co sugeruje zastosowanie właściwej numeracji semestrów.

Analiza Sylabusów na rok I (nabór 2013/2014) wykazała liczne nieprawidłowości, m.in. w przedmiocie:

1. **Anatomia:**
  - a. brak wskazania treści do opracowania w ramach samokształcenia (15 godz.)
  - b. brak kryteriów do oceny samokształcenia
  - c. brak wskazania metod do weryfikacji efektów kształcenia, a jedynie skrót „Jw.”
  - d. brak kryteriów do oceny form zaliczenia podczas ćwiczeń tj.: realizacja zleconego zadania, projekt, prezentacja
  - e. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki
2. **Sociologia:**
  - a. błędnie przypisano efekty kształcenia w zakresie kompetencji społecznych D.K01, 03-08), ponieważ przedmiot nie jest realizowany w formie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych,
  - b. brak kryteriów do oceny efektów w zakresie kompetencji społecznych,
  - c. brak wskazania treści do opracowania w ramach samokształcenia,
  - d. brak kryteriów do oceny samokształcenia,
  - e. brak wskazania metod weryfikacji efektów kształcenia,
  - f. treści kształcenia nieadekwatne do efektów, np. B.W14- 16, B.W19),
  - g. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki
  - h. brak informacji o formie zaliczenia przedmiotu,
  - i. wskazana jest weryfikacja treści i efektów kształcenia, ustalenie metod weryfikacji efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych,
3. **Techniki położnicze (...):**
  - a. łącznie wskazano treści do realizacji zajęć praktycznych bez podziału na semestry,
  - b. łącznie wskazano treści kształcenia do realizacji w formie praktyk zawodowych bez podziału na poszczególne semestry,
  - c. brak treści kształcenia do samokształcenia,
  - d. brak kryteriów do oceny samokształcenia,
  - e. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - f. błędnie przypisano zajęciom wykładowym efekty kształcenia, których weryfikacja wymaga kontaktu z pacjentem,
  - g. brak spójności między efektami kształcenia wykazanymi w części efekty kształcenia (np. D.U01-D.U 14), a wskazanymi do weryfikacji w części poświęconej metodom i formom weryfikacji (wskazano efekty D.U.15-18).
4. brak sylabusów do realizacji przedmiotów na II i III roku, np. **„rehabilitacja w położnictwie (...)”**.

Z analizy siatki godzin dla I roku semestr II wynika, że:

- w sem. II realizowany jest przedmiot „anatomia”, który wg planu powinien być realizowany tylko w sem I.
- brak harmonogramu praktyk zawodowych (brak wskazania nauczyciela pełniącego opiekę, terminu i godzin realizacji, nazwy przedmiotu, z którego są praktyki, miejsca realizacji praktyk

Z analizy siatki godzin dla I roku semestr I wynika, że realizowane są ćwiczenia z przedmiotu „zdrowie publiczne”, a plan nie przewiduje takich zajęć w 1 semestrze (zgodnie z planem powinny być w drugim semestrze).

Z analizy harmonogramu zajęć praktycznych wynika, że:

- nie przedłożono harmonogramu zajęć praktycznych z przedmiotu „podstawowa opieka zdrowotna” w planie do realizacji w semestrze 2 na roku I, plan 2013/2014
- jeden nauczyciel realizuje zajęcia dydaktyczne w wymiarze ponad 10 godzin zegarowych w ciągu jednego dnia. Przykładowo w dniach: 12 -16 maja 2014, 19 – 23 maja 2014r. z przedmiotu „podstawy opieki położniczej” prowadzone są zajęcia dydaktyczne w godzinach od 7.00 do 19.00.
- zajęcia dydaktyczne (zajęcia praktyczne w semestrze letnim) zaplanowano z przedmiotu „techniki położnicze” na dzień 21 stycznia 2014r (termin w semestrze zimowym, 1) oraz w m-cu maju 2014r. do 9 lipca 2014r. (czas przerwy letniej dla studiów stacjonarnych).
- w semestrze zimowym harmonogram wskazuje na zaplanowanie zajęć dydaktycznych także w sobotę, np.: 11 i 25 stycznia 2014r. z przedmiotu „podstawy opieki położniczej”, prowadzi mgr L. Kopeć, dr B. Zych, E. Hanus, co świadczy o nadmiernym przeciążeniu procesem dydaktycznym tego roku studiów i nierównomiernym obciążeniu studentów.

Niekompletny program kształcenia, nieprawidłowości w zakresie przypisanych efektów kształcenia, brak harmonogramów praktyk zawodowych, brak treści do samokształcenia powodują, że nie można stwierdzić, czy realizowany program kształcenia w pełni umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Plan i Program studiów pierwszego stopnia dla kierunku położnictwo od roku akademickiego 2012/2013 dla studentów rozpoczynających kształcenie w roku akademickim 2013/2014 przewidziany został do realizacji w okresie 3 lat i obejmuje 4820 godzin zajęć dydaktycznych, w tym 1100 godzin zajęć praktycznych i 1200 godzin praktyk zawodowych. Program kształcenia realizowany jest w odpowiednich modułach zajęć teoretycznych, tj.:

- nauki podstawowe (570 godzin, którym przypisano 21 pkt. ECTS) w tym; 90 godz. Anatomii, 90 godz. Fizjologii, 60 godz. Patologii, 60 godz. Embriologii i Genetyki, 45 godz. Biochemii i biofizyki, 45 godz. Mikrobiologii i parazytologii, 60 godz. Farmakologii, 60 godz. W-F, 30 godz. Radiologii, 30 godz. Technologii informacyjnych,
- nauki społeczne z j. angielskim (480 godz., którym przypisano 16 pkt. ECTS), w tym: prawo (30 godz.), filozofia i etyka zawodu położnej (75 godz.), psychologia (60 godz.), socjologia (30 godz.), zdrowie publiczne (105 godz.), pedagogika (60 godz.), j. angielski (120 godz.),
- nauki w zakresie podstaw opieki położniczej (610 godz., którym przypisano 22 pkt. ECTS - to jest zbyt mało w porównaniu do minimalnych wymagań), w tym: podstawy opieki położniczej(245 godz.), dietetyka(45godz.), badania fizykalne (45 godz.), badania naukowe w położnictwie(90 godz.), zajęcia fakultatywne do wyboru: zakażenia szpitalne, język migowy lub promocja zdrowia psychicznego (50 godz.), promocja zdrowia (60 godz.), podstawowa opieka zdrowotna (75 godz.),
- nauki w zakresie opieki specjalistycznej(860 godz., którym przypisano 32 pkt. ECTS (Dokładna liczba pkt ECTS jest trudna do ustalenia ze względu na nieczytelny materiał dotyczący przedmiotu „neonatologia (...))”, w tym: techniki położnicze i prowadzenie

porodu (180 godz.), podstawy ratownictwa medycznego (50 godz.), położnictwo i opieka położnicza (105 godz.), neonatologia i opieka neonatologiczna (60 godz.), choroby wewnętrzne (60 godz.), chirurgia (60 godz.), ginekologia i opieka ginekologiczna (105 godz.), pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne (60 godz.), psychiatria (60 godz.), anestezjologia i stany zagrożenia życia (60 godz.), rehabilitacja w położnictwie, neonatologii i ginekologii (60 godz.).

- Za egzamin dyplomowy student uzyskuje 5 pkt ECTS.
- Kształcenie praktyczne realizowane w formie zajęć praktycznych i wymiarze 1100 godz. którym przypisano 55 pkt. ECTS oraz praktyk zawodowych w wymiarze 1200 godz., którym przypisano 30 pkt. ECTS.

Ze względu na 60 godz. „W-F” i 30 godz. „technologii informacyjnych” oraz o 10 godz. większy wymiar godzin kształcenia teoretycznego w module „nauki w zakresie podstaw opieki położniczej”, wymiar godzin kształcenia został przekroczony w stosunku do określonego w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 roku (DZ. U. z 2012 r., poz. 631 –załącznik nr 5.). Należy stwierdzić, że wymagania dotyczące ogólnego wymiaru godzin kształcenia w analizowanym planie zostały spełnione.

Wymagania dotyczące minimalnej liczby punktów ECTS przypisanej do modułu „nauki w zakresie podstaw opieki położniczej” w analizowanym planie nie zostały spełnione w stosunku do określonego w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 roku (DZ. U. z 2012 r., poz. 631 –załącznik nr 5.).

Wymagania dotyczące minimalnej liczby pkt. ECTS przypisanej do modułu „nauki w zakresie opieki specjalistycznej”, ze względu na nieczytelny materiał dotyczący przedmiotu „neonatologia (...)”, są trudne do ustalenia.

Analiza Sylabusów na rok I (nabór 2012/2013) wykazała liczne nieprawidłowości, m.in. w przedmiocie:

1. Komunikowanie interpersonalne:

- a. powtórzenie treści kształcenia z przedmiotu „psychologia” i efektów „B.W9-13”, na studiach I stopnia,
- b. brak wskazania metod weryfikacji efektów kształcenia poza zapisem „JW.”
- c. błędne przypisanie efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych: „B.K01, B.K05, B.K06, B.K08”, oraz w zakresie umiejętności: „A.U 33”, ponieważ zajęcia nie odbywają się w kontakcie z pacjentem,
- d. kryteria do oceny efektów w zakresie umiejętności nieadekwatne do rodzaju realizowanych zajęć dydaktycznych (bez kontaktu z pacjentem),
- e. brak kryteriów do oceny efektów w zakresie kompetencji społecznych,
- f. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,

2. Zarządzanie w położnictwie:

- a. błędne przypisanie efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych: „B.K01, B.K06, B.K07, B.K08”, oraz w zakresie umiejętności: „A.U 17, 20- 23”, ponieważ zajęcia nie odbywają się w kontakcie z pacjentem,
- b. błędnie przypisano efekty kształcenia do tematów zajęć dydaktycznych, np. efekt AW17, A.W18 przypisano do ćw. 2-4
- c. kryteria stosowane w ocenie umiejętności nieadekwatne do weryfikowanych efektów, nieadekwatne do rodzaju realizowanych zajęć dydaktycznych (bez kontaktu z zakładem, pracownikami, pacjentami),

- d. formy realizacji procesu dydaktycznego (ćwiczenia) nieadekwatne do oczekiwanych efektów (umiejętności praktyczne)
- e. brak kryteriów do oceny efektów w zakresie kompetencji społecznych,
- f. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,

3. **Dydaktyka medyczna:**

- a. Sylabus nieadekwatny do planu nauczania (nabór 2012/2013) pod kątem czasu realizacji procesu dydaktycznego. W planie brak informacji o realizacji zajęć dydaktycznych w semestr 4., na który wskazuje sylabus,
- b. Nie wskazano efektów kształcenia oraz treści kształcenia pozwalających na ich uzyskanie w ramach poszczególnych form zajęć dydaktycznych realizowanych w poszczególnych semestrach. Łączne ujęto treści kształcenia w formie wszystkich wykładów i odrębnie wszystkich ćwiczeń, co nie pozwala na wskazanie efektów kształcenia w poszczególnych semestrach i formach zajęć dydaktycznych,
- c. błędne przypisanie efektów kształcenia w zakresie umiejętności praktycznych studenta zajęciom wykładowym
- d. brak kryteriów do oceny efektów w zakresie kompetencji społecznych, umiejętności,
- e. niejasne kryteria oceny egzaminu (dwie różne skale punktowe),
- f. formy realizacji procesu dydaktycznego (ćwiczenia) nieadekwatne do oczekiwanych efektów (umiejętności praktyczne)
- g. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
- h. niezbędne jest dostosowanie treści i form kształcenia do oczekiwanych efektów.

4. **Opieka specjalistyczna w położnictwie:**

- a. brak wskazania efektów kształcenia oraz treści kształcenia pozwalających na ich uzyskanie w ramach poszczególnych form zajęć dydaktycznych realizowanych w poszczególnych semestrach. Łączne ujęto treści kształcenia w formie wszystkich wykładów i odrębnie wszystkich ćwiczeń, co nie pozwala na wskazanie efektów kształcenia w poszczególnych semestrach i formach zajęć dydaktycznych,
- b. błędne przypisanie efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych: „B.K08”, w tym przedmiocie zajęcia nie odbywają się w kontakcie z pacjentem,
- c. błędnie przypisano efekty kształcenia w zakresie umiejętności praktycznych studenta zajęciom wykładowym i teoretycznym
- d. treści kształcenia i formy realizacji zajęć (wykłady i ćwiczenia) nieadekwatne do oczekiwanych efektów kształcenia i kształtowanych umiejętności,
- e. formy realizacji procesu dydaktycznego nie pozwalają na kształtowanie i weryfikację wykazanych umiejętności np. BU14-BU59.
- f. efekty „BU72-73” powinny odnosić się do wiedzy a nie umiejętności praktycznych,
- g. brak kryteriów do oceny efektów kształcenia,
- h. niezbędne jest dostosowanie treści kształcenia i form realizacji procesu dydaktycznego do oczekiwanych efektów
- i. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,

5. **Podstawy onkologii:**

- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
- b. formy realizacji przedmiotu (zajęcia teoretyczne) nie pozwalają na weryfikację efektów kształcenia w zakresie umiejętności (B.U02-03, B.U75), kompetencji społecznych (B.K03,B.K05-06,B.K08)
- c. efekt B.U74 powinien odnosić się do obszaru wiedzy.

- d. brak kryteriów do oceny efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych,
- e. zasadne jest dostosowanie treści i form kształcenia do przyjętych efektów kształcenia,
- f. brak efektu B.W44, B.U51,
- g. treści kształcenia w zakresie opieki paliatywnej wraz z efektami (B.W37) powinny być we właściwym przedmiocie,
- 6. **Opieka paliatywna (...)**:
Sylabus nieadekwatny do planu procesu dydaktycznego na roku drugim (brak w planie),
- 7. **Emisja głosu**:
h. brak treści do opracowania w ramach samokształcenia,
- i. kryteria do oceny umiejętności nieadekwatne do przedmiotu i zajęć teoretycznych (brak kontaktu z pacjentem),
- j. brak kryteriów do oceny kompetencji społecznych,
- k. niezbędne jest dostosowanie treści kształcenia i form realizacji procesu dydaktycznego do oczekiwanych efektów,
- 8. brak sylabusu do przedmiotu „**ergonomia pracy położnej**” do realizacji w sem. 3.

Analiza planu kształcenia dla naboru w roku 2012/2013 wykazała, że;

- liczba pkt. ECTS przypisana do modułu „nauki w zakresie podstaw opieki położniczej” wynosi 22 i jest o 2 pkt. ECTS mniejsza od minimalnej wymaganej i określonej wiedza z tego przedmiotu jest niezbędna do kształtowania postaw studentów zwłaszcza podczas zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, które realizowane są na pierwszym roku i 1 semestrze 2 roku,
- w przedmiotach tj.: „dietetyka”, „promocja zdrowia” należących do obszaru nauki w zakresie podstaw opieki położniczej i opieki specjalistycznej Uczelnia na samokształcenie przeznaczyła aż 66,6% i 50% wymiaru godzin, to jest znacznie więcej w porównaniu do wytycznych wskazujących na możliwość realizacji programu kształcenia bez udziału nauczyciela do 35% wymiaru godzin w każdym z tych zakresów,
- w obszarze „Nauki w zakresie opieki specjalistycznej” Uczelnia przeznaczyła na realizację w formie samokształcenia znacznie większy w porównaniu do możliwego wymiaru godzin (320 godz.). W wielu przedmiotach (np.: „chirurgia”, „choroby wewnętrzne”, „neonatologia (...)”, „rehabilitacja (...)”, „anestezjologia (...)”, „psychiatria”, „pediatria (...)”, samokształcenie stanowi aż 50% ogólnego wymiaru godzin kształcenia teoretycznego. Wątpliwość budzi uzyskanie efektów kształcenia w sytuacji, gdy kształcenie teoretyczne realizowane jest w formie wykładów i samokształcenia.
- W obszarze nauk podstawowych i nauk społecznych w przedmiotach tj.: „mikrobiologia (...)”(33%SK), „biochemia (...)” (33% SK), „filozofia i etyka zawodu położnej” (40% SK), „socjologia” (50%SK), „radiologia” (50% SK), „prawo” (50% SK), Uczelnia na samokształcenie (SK) przeznaczyła więcej niż 25% wymiaru godzin,
- Uczelnia w oznaczeniu semestrów na poszczególnych latach studiów stosuje informacje jedynie wskazujące na semestr 1 lub 2, podczas, gdy kształcenie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 roku (DZ. U. z 2012 r., poz. 631 –załącznik nr 5.) na studiach I stopnia obejmuje 6 semestrów, co sugeruje zastosowanie właściwej numeracji semestrów.

Z analizy harmonogramu zajęć praktycznych wynika, że jeden nauczyciel realizuje zajęcia dydaktyczne w wymiarze ponad 10 godzin zegarowych w ciągu jednego dnia. Np.: mgr E. Birek w dniach: 17.03.2014, 18.03.2014, 19.03.2014, 20.03.2014, 21.03.2014r. prowadzi zajęcia w godzinach od 7.00 do 19.00. Zajęcia praktyczne z przedmiotu „neonatologia (..), „techniki położnicze (...), „chirurgia” nauczyciele (wykazani w harmonogramie) prowadzą je w godzinach od 7.00 do 19.00. Także wątpliwość budzi efektywność zajęć realizowanych jednocześnie w 2 grupach studenckich liczących łącznie 18 studentów, z przedmiotu „chirurgia”. Zajęcia prowadzi mgr A. Wilusz w dniach: 03.02.2014r., 04.02.2014r., 06-07.02.2014r. Natomiast w dniach od 20 do 24 stycznia 2014r. oraz 05.02.2014r. r

Plan i Program studiów pierwszego stopnia dla kierunku położnictwo zatwierdzony przez Radę Wydziału w dniu 16 września 2010 roku dla studentów rozpoczynających kształcenie w roku akademickim 2011/2012, i obejmuje 4805 godzin zajęć dydaktycznych, w tym 730 godzin samokształcenia, 1100 godzin zajęć praktycznych i 1200 godzin praktyk zawodowych, którym łącznie przypisano 183 pkt. ECTS.

Program kształcenia realizowany jest w odpowiednich modułach zajęć teoretycznych, tj.:

- Przedmioty podstawowe (810 godzin, którym przypisano 40 pkt. ECTS) w tym; 90 godz. anatomii, 90 godz. fizjologii, 60 godz. embriologii i genetyki, 60 godz. psychologii, 105 godz. zdrowia publicznego, 30 godz. socjologii, 45 godz. biochemii i biofizyki, 60 godz. farmakologii, 45 godz. mikrobiologii i parazytologii, 60 godz. patologii, 45 godz. badania fizykalne, 60 godz. pedagogiki, 30 godz. prawa, 30 godz. radiologii,
- Przedmioty kierunkowe i praktyki zawodowe (1485 godzin zajęć teoretycznych, 1100 ZP i 1200 godzin PZ, którym przypisano 134 pkt. ECTS) w tym: 75 godz. z filozofii i etyki zawodu położnej, 225 godz. z. teoretycznych, 160 godz. ZP. i 80 godz. PZ. z podstaw opieki położniczej, 180 godz. z. teoretycznych, 320 godz. ZP. i 360 godz. PZ z technik położniczych i prowadzenia porodu, 60 godz. z. teoretycznych i 20 godz. ZP. z promocji zdrowia, 75 godz. zajęć teoretycznych, 40 godz. ZP. i 80 godz. PZ. z podstawowej opieki zdrowotnej, 105 godz. zajęć teoretycznych, 120 godz. ZP. i 200 godz. PZ z położnictwa i opieki położniczej, 105 godz. zajęć teoretycznych, 120 godz. ZP. i 200 godz. PZ z ginekologii i opieki ginekologicznej, 60 godz. zajęć teoretycznych, 80 godz. ZP. i 80 godz. PZ neonatologii i opieki neonatologicznej, 60 godz. zajęć teoretycznych, 40 godz. ZP. i 40 godz. PZ z pediatrii i pielęgniarstwa pediatrycznego, 60 godz. zajęć teoretycznych, 40 godz. ZP. i 40 godz. PZ z chorób wewnętrznych, 60 godz. zajęć teoretycznych, 40 godz. ZP. i 40 godz. PZ z chirurgii, 60 godz. zajęć teoretycznych, 40 godz. ZP. i 40 godz. PZ z psychiatrii, 60 godz. zajęć teoretycznych, 40 godz. ZP. i 40 godz. PZ z anestezjologii i stanów zagrożenia życia, 60 godz. zajęć teoretycznych, 40 godz. ZP. z rehabilitacji w położnictwie, neonatologii i ginekologii, 45 godz. zajęć teoretycznych z dietetyki, 45 godz. zajęć teoretycznych z ratownictwa medycznego (deficyt 10 godzin, gdyż wymóg 55 godzin), 90 godz. zajęć teoretycznych z badań w położnictwie, 60 godz. zajęć teoretycznych z przedmiotu do wyboru: zakażenia szpitalne / bez możliwości wyboru języka migowego lub promocji zdrowia psychicznego

Ponadto uwzględniono wymagania dodatkowe tj.:

- 60 godz. W-F , któremu przypisano 2 pkt. ECTS,
- 120 godz. j. obcego, któremu przypisano 5 pkt. ECTS,
- 30 godz. technologii informacyjnych, którym przypisano 2 pkt. ECTS.

Łączna liczba punktów ECTS nie mniejsza niż 180, czas trwania kształcenia (nie mniej niż 6 semestrów) oraz wymiar godzin do realizacji programu bez udziału nauczyciela akademickiego w grupie treści podstawowych (do 15 godzin) i w grupie treści kierunkowych po 30 godzin z każdego zakresu, a także wymiar godzin i liczba pkt. ECTS w przedmiocie „technologia informacyjna”, „j. obcy,” i „W-F” są zgodne z wymaganiami określonymi w załączniku nr 83 Dz.U.2007.164.1166.

Ogólny wymiar godzin kształcenia, mniejszy o 10 godzin w porównaniu do wymaganego (z powodu deficytu 10 godzin w przedmiocie „ratownictwo medyczne”) powoduje, że wymagania określone w załączniku nr 83 ROZPORZĄDZENIA MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO1) z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. z dnia 13 września 2007 r.) Dz.U.2007.164.1166 , nie zostały spełnione.

Analiza Sylabusów na rok I (nabór 2011/2012) wykazała liczne nieprawidłowości m.in. w przedmiocie:

1. **Anatomia:** sylabus nieadekwatny do planu nie uwzględnia samokształcenia i wskazuje na realizację zajęć w 2 semestrach, co jest sprzeczne z planem, brak wskazania treści do realizacji w poszczególnych semestrach,
2. **Fizjologia:** brak wskazania treści do realizacji w poszczególnych semestrach, brak wskazania treści do opracowania w ramach samokształcenia (15 godz.),
3. **Badanie fizykalne:** brak wskazania treści do opracowania w ramach samokształcenia (15 godz.),
4. **Podstawy opieki położniczej:** brak wskazania treści wykładów (30 godz.) i treści do opracowania w ramach samokształcenia (10 godz.),
5. **Techniki położnicze:** brak treści wykładów (10 godz.), samokształcenia (10 godz.),
6. **Dietetyka:** brak treści do opracowania w ramach samokształcenia (30 godz.),
7. **Ratownictwo medyczne:** brak treści do opracowania w ramach samokształcenia (20 godz.),
8. **Podstawowa opieka zdrowotna:** brak treści do opracowania w ramach samokształcenia (30 godz.),

Z analizy harmonogramu zajęć praktycznych /3 rok semestr letni/ wynika, że

- jeden nauczyciel realizuje zajęcia dydaktyczne w wymiarze ponad 10 godzin zegarowych w ciągu jednego dnia. Np.: jeden nauczyciel w dniach: 24, 26, 28 luty 2014r., prowadzi zajęcia praktyczne w godzinach od 7.00 do 19.00,
- zajęcia dydaktyczne realizowane są w soboty np. 1, 8, 29 marca 2014r.

Deficyt treści kształcenia w wielu sylabusach, brak harmonogramów praktyk zawodowych, obciążenie nauczycieli realizacją zajęć dydaktycznych w wymiarze nawet ponad 10 godzin zegarowych dziennie powodują, że nie można stwierdzić, czy realizowany program kształcenia w pełni umożliwi studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, zwłaszcza, że zajęcia praktyczne realizowane są także w soboty.

Analiza powyższego planu kształcenia od roku 2009/2010 wykazała, że:

- nie są podane punkty ECTS, które uzyskuje student w wyniku zaliczenia poszczególnych semestrów,
- istnieje deficyt 10 godzin w przedmiocie „ratownictwo medyczne”,
- z planu studiów nie wynika możliwość wyboru przedmiotu fakultatywnego,
- Uczelnia w oznaczeniu semestrów na poszczególnych latach studiów stosuje informacje jedynie wskazujące na semestr 1 lub 2, podczas, gdy kształcenie na studiach I stopnia obejmuje 6 semestrów, co sugeruje zastosowanie właściwej numeracji semestrów (ZAŁĄCZNIK Nr 83).

Studia pomostowe

Studia I stopnia dla położnych tzw. pomostowe - niestacjonarne „nabór jesienny 2013/2014”, plan i program kształcenia zatwierdzony na Radzie Wydziału w dniu 14 listopada 2013r. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Na studiach I stopnia uzupełniających dla kierunku położnictwo kształcenie realizowane jest w okresie 2 semestrów i wymiarze 1086 godzin, (którym przypisano 60 pkt. ECTS) w tym: 600 godz. kształcenia praktycznego i 486 godz. kształcenia teoretycznego. Część teoretyczna stanowi 44,7% ogółu godzin kształcenia, co powoduje, że wymagania w tym zakresie zostały spełnione.

Na podstawie planu studiów nie można wskazać:

- formy realizacji zajęć teoretycznych,
- liczby punktów ECTS, którą uzyskuje student w poszczególnych semestrach.

Z planu wynika, że sekwencja przedmiotów nie zawsze jest prawidłowa:

Przedmiot „anatomia”, „filozofia i etyka zawodu położnej”, „techniki położnicze „ powinny być realizowane w semestrze pierwszym, przed realizacją przedmiotu „położnictwo i opieka położnicza”, „rehabilitacja w położnictwie”.

Z „rozkładu zajęć dla studentów studiów pomostowych (nabór jesienny 2013, semestr 1)” na okres od 12.10.2013 – 26.01.2014r. nie wynika informacja wskazująca np. na rodzaj i formę realizowanych zajęć dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, seminaria, zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe).

Z „rozkładu zajęć dla studentów studiów pomostowych (nabór jesienny 2013, semestr 2)” na okres od 2.02.2014 – 10.05.2014r. nie wynika informacja wskazująca np. na rodzaj i formę realizowanych zajęć dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, seminaria, zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe).

Harmonogram zajęć praktycznych do realizacji w 1 semestrze 2013/2014r przewiduje realizację zajęć praktycznych z przedmiotu:

- „położnictwo i opieka położnicza”,
- „anestezjologia i stany zagrożenia życia”, z którego wynika, że jeden nauczyciel realizuje proces dydaktyczny przez okres ponad 10 godz. zegarowych w dniach 8,9,13,14,15,16 stycznia 2014r.

- „podstawy opieki położniczej”, z którego wynika, że jeden nauczyciel realizuje proces dydaktyczny przez okres ponad 10 godz. zegarowych w dniach 6 i 13 stycznia 2014r.

W stosunku do semestru pierwszego nie przedstawiono harmonogramu do realizacji zajęć praktycznych z przedmiotu „promocja zdrowia” oraz praktyk zawodowych zaplanowanych na pierwszy semestr.

Harmonogram zajęć praktycznych do realizacji w drugim semestrze 2013/2014r. przewiduje zajęcia praktyczne z przedmiotu „podstawowa opieka zdrowotna. Nie przedstawiono harmonogramu praktyk zawodowych zaplanowanych na drugi semestr.

Harmonogramy wybiórczych zajęć, w stosunku do wykazanych w planach, brak informacji o formie realizowanych zajęć uwzględnionych w „rozkładzie zajęć” powodują, że trudno jest jednoznacznie stwierdzić, czy na tym systemie studiów:

- realizowany program kształcenia umożliwi studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta?
- zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość?

Analiza Syllabusów na rok 2013/2014 wykazała w przedmiocie:

1. Filozofia i etyka zawodu położnej:

- a. niezgodność informacji odnośnie semestrów, w których przedmiot ten jest realizowany (brak informacji o semestrze drugim),
- b. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,

2. Anatomia:

- a. kryteria do oceny umiejętności nieadekwatne do formy realizowanych zajęć (wykłady)
- b. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki

3. Socjologia:

- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki
- b. kryteria dotyczące umiejętności praktycznych trudne do uzyskania z uwagi na to, że przedmiot realizowany jest tylko w formie wykładów,
- c. brak informacji o formie zaliczenia przedmiotu,

4. Ginekologia i opieka (...):

- a. brak wskazania kryteriów oceny umiejętności i kompetencji społecznych, oraz metod weryfikacji efektów kształcenia („Jw.”)
- b. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
- c. błędnie przypisano efekty kształcenia w zakresie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych do zajęć realizowanych w formie wykładów,
- d. błędnie przypisano efekt „D.U36” do wszystkich wykładów i praktyk zawodowych, mimo zróżnicowanej tematyki,
- e. błędnie przyjęto kryteria w ocenie umiejętności praktycznych,
- f. błędnie przypisano efekt „D.U43” do „PZ 9”,
- g. błędnie przypisano efekt „D.U42” do „PZ 3”,
- h. błędnie przypisano efekt „D.U40” do PZ 14”,
- i. nie uwzględniono trzech tematów z „PZ” do weryfikacji efektów kształcenia,
- j. brak informacji o formie zaliczenia przedmiotu,

- k. wskazana jest weryfikacja treści i efektów kształcenia, ustalenie metod weryfikacji efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych,
5. **Choroby wewnętrzne:**
    - a. błędnie przypisano efekty kształcenia „D.W69,70,71,72,73, 74,75,76,77”,
    - b. brak efektów kształcenia w zakresie wiedzy adekwatnych do przedmiotu,
    - c. brak kryteriów oceny i metod weryfikacji efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych,
    - d. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  6. **Psychiatria:**
    - a. błędnie przypisano efekty kształcenia w zakresie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych do zajęć realizowanych w formie wykładów,
    - b. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
    - c. brak wskazania kryteriów oceny kompetencji społecznych, oraz metod weryfikacji efektów kształcenia („Jw.”)
    - d. treści kształcenia podczas praktyk nieadekwatne do efektów kształcenia np. dla „D.W80” przypisano „PZ 11”, dla „D.W82” przypisano PZ 10, 11,
    - e. treści kształcenia podczas wykładów nieadekwatne do efektów, np. dla „D.W80” przypisano W 4,i 5
    - f. w odniesieniu do efektu „D.U55” zastosowano kody zajęć, których nie przewiduje sylabus (ZP 2,5-9),
  7. **Techniki położnicze (...):**
    - a. łącznie wskazano formę realizacji wykład/ćwiczenia
    - b. łącznie wskazano treści kształcenia do realizacji w formie wykładów/ćwiczeń
    - c. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
    - d. błędnie efekty kształcenia w zakresie umiejętności wymagające kontaktu z pacjentem przypisano do wykładów np. „DU12 i DU13”,
    - e. w odniesieniu do efektu „D.W8” w zakresie treści kształcenia użyto skrótów ZP?
    - f. brak wskazania treści do ćwiczeń powoduje , że trudno jest odnieść się do przypisanych im efektów kształcenia,
    - g. brak wskazania metod weryfikacji efektów kształcenia w zakresie umiejętności, kompetencji społecznych . Zamiast metod „JW.”,
    - h. brak informacji o formie zaliczenia przedmiotu,
  8. brak sylabusów do realizacji przedmiotu **rehabilitacja w położnictwie (...)**,
  9. brak możliwości wyboru „przedmiotu do wyboru” ze względu na przedmiot **Zakażenia szpitalna.**
  10. **Rehabilitacja w położnictwie, neonatologii i ginekologii:**
    - a. niezgodność informacji odnośnie semestrów, w których przedmiot ten jest realizowany (brak informacji o semestrze drugim),
    - b. niezgodność pkt. ECTS (4) w porównaniu do liczby wykazanej w planie (3),
    - c. błędnie przypisane efekty kształcenia w zakresie wiedzy (D.W84, D.W85, DW.86,DW.87, które powinny być realizowane w przedmiocie anestezjologia i intensywna opieka medyczna) oraz umiejętności (D.U58, D.U59, DU.60, DU61) i ich niezgodność z treściami kształcenia,
    - d. podstawową literaturę do przedmiotu z odległych lat (1988, 1993 i 2000),
    - e. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
    - f. informacje o kryteriach oceny wykładów i zajęć praktycznych, chociaż przedmiot nie jest realizowany w formie zajęć praktycznych,

- g. w części metody dydaktyczne zawarto informacje o formie realizowanych zajęć, błędnie wskazując na formę niezgodną z zawartą w planie,
- h. brak informacji o metodach weryfikacji efektów kształcenia, a jedynie stwierdzenie "jw."
- i. brak kryteriów do oceny kompetencji społecznych,

11. Anestezjologia i stany zagrożenia życia

- a. brak informacji o metodach weryfikacji efektów kształcenia, a jedynie stwierdzenie "jw."
- b. brak kryteriów do oceny kompetencji społecznych,
- c. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,

12. Badania fizykalne:

- a. błędnie przypisane efekty kształcenia: A_W2, A_W3, A_W6, A_W7, A_W20, A_W21, A_W23, B_W31, B_W32, C.W9, C.W35, D.W27, D.W34, D_W44, D_W57, D_W90, A_U1 A_U2,
- b. brak treści wykładów realizowanych w wymiarze 20 godz.
- c. wskazanie treści kształcenia podczas ćwiczeń, których nie uwzględniono w informacjach wskazujących na formy realizacji przedmiotu,
- d. brak informacji o metodach weryfikacji efektów kształcenia, a jedynie stwierdzenie "jw."
- e. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
- f. ograniczone możliwości uzyskania efektów kształcenia ze względu na wykładową formę realizacji zajęć

13. Dietetyka :

- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
- b. ograniczone możliwości uzyskania efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych, ze względu na wykładową formę realizacji zajęć

14. Embriologia i genetyka:

- a. ograniczone możliwości uzyskania efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych, ze względu na wykładową formę realizacji zajęć,
- b. brak informacji o metodach weryfikacji efektów kształcenia, a jedynie stwierdzenie "jw."
- c. kryteria do oceny umiejętności nieadekwatne do form realizacji zajęć dydaktycznych,
- d. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,

15. Farmakologia :

- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
- b. błędnie przypisane efekty kształcenia: A_U15 adekwatny do przedmiotu „Radiologia”,
- c. kryteria do oceny umiejętności nieadekwatne do form realizacji zajęć dydaktycznych,
- d. ograniczone możliwości uzyskania efektów kształcenia w zakresie umiejętności, ze względu na wykładową formę realizacji zajęć.
- e. brak informacji o metodach weryfikacji efektów kształcenia, a jedynie stwierdzenie "jw."
- f. literaturę do przedmiotu z odległych lat (1998, 2000 i 2003),

16. Mikrobiologia i parazytologia:

- a. brak informacji o kryteriach oceny,

- b. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
17. **Neonatologia i opieka (...):**
- a. brak informacji o metodach weryfikacji efektów kształcenia, a jedynie stwierdzenie "jw."
  - b. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - c. brak kryteriów oceny sprawdzianów ustnych, pisemnych, praktycznych, kompetencji społecznych
18. **Patologia:**
- a. brak informacji o metodach weryfikacji efektów kształcenia, a jedynie stwierdzenie "jw."
  - b. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - c. kryteria do oceny umiejętności nieadekwatne do form realizacji zajęć dydaktycznych (wykłady),
19. **Pediatria (...):**
- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - b. błędną informację o ogólnym wymiarze godzin (45), powinno być 55,
  - c. brak kryteriów do oceny kompetencji społecznych
20. **Podstawy opieki położniczej:**
- a. brak informacji o metodach weryfikacji efektów kształcenia, a jedynie stwierdzenie "jw."
  - b. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - c. liczba pkt. ECTS (3) niezgodna z wykazaną w planie (2)
21. **Podstawy ratownictwa medycznego:**
- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - b. brak informacji o wymiarze godzin przewidzianych do realizacji w formie wykładów i odrębnie ćwiczeń
  - c. brak kryteriów do oceny umiejętności i kompetencji społecznych,
22. **Położnictwo i opieka (...):**
- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - b. brak zgodności z planem w zakresie realizacji praktyk zawodowych, których nie przewiduje plan. Sylabus wskazuje na realizację przedmiotu w formie wykładów i praktyk,
  - c. brak kryteriów do oceny umiejętności i kompetencji społecznych
23. **Prawo:**
- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - b. błędnie przypisane efekty kształcenia: B_W25,B_U37, B_U39, adekwatne do przedmiotu Zdrowie publiczne.
  - c. Nie uwzględniono efektu B.U27.
  - d. Kryteria stosowane w ocenie umiejętności nieadekwatne do metod realizacji przedmiotu (wykłady)
24. **Promocja zdrowia:**
- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - b. brak możliwości uzyskania efektów kształcenia w zakresie C.U8, C.U9, ponieważ przedmiot nie jest realizowany na bazie podstawowej opieki zdrowotnej, w środowisku rodziny, środowisku życia,
  - c. brak kryteriów do oceny kompetencji społecznych,
25. **Psychologia:**

- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - b. brak możliwości uzyskania efektów kształcenia w umiejętności ze względu na realizację przedmiotu tylko w formie wykładów,
  - c. kryteria stosowane w ocenie umiejętności nieadekwatne do metod realizacji przedmiotu (wykłady)
26. **Radiologia:**
- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - b. kryteria stosowane w ocenie umiejętności nieadekwatne do metod realizacji przedmiotu (wykłady)
27. **Sociologia:**
- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
  - b. kryteria stosowane w ocenie umiejętności nieadekwatne do metod realizacji przedmiotu (wykłady)
28. **Zdrowie publiczne:**
- a. brak podpisu koordynatora i kierownika jednostki,
29. brak sylabusów do realizacji przedmiotów tj.: „przedmiot do wyboru”, „techniki położnicze”, „psychiatria”, „podstawowa opieka zdrowotna”, „chirurgia”, „choroby wewnętrzne”, „ginekologia i opieka ginekologiczna”, „anatomia”, „filozofia i etyka zawodu położnej”, „badania naukowe w położnictwie”.

Z analizy nakładu pracy studenta wynika, że dotyczy on tylko udziału w organizowanych przez Uczelnię zajęciach dydaktycznych (wykłady, zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe).

Niekompletny program kształcenia, realizacja kształcenia teoretycznego głównie w formie wykładów, nieprawidłowości w zakresie przypisanych efektów kształcenia, brak harmonogramów praktyk zawodowych oraz zajęć praktycznych z przedmiotu „promocja zdrowia”, powodują że nie można stwierdzić, czy realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Deficyt programu i nieprawidłowości powodują, że nie można stwierdzić, czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójnej całości.

Ze względu na to, że Uczelnia stosuje zróżnicowane nazewnictwo, z którego nie wynika informacja o naborze i roku akademickim, którego dotyczą zajęcia dydaktyczne, dokumenty nie posiadają nazwy własnej, pozwalającej na identyfikację z danym naborem, którego dotyczą, a nazewnictwo analizowanego materiału pochodzi z nazw plików, w których je zamieszczono, Zespół Oceniający PKA zaleca uporządkowanie dokumentacji zgodnie z systemem prowadzonych studiów, okresem naboru i rozpoczęcia kształcenia.

Z „rozkładu zajęć dla studentów studiów pomostowych (nabór wiosenny2014)” nie wynika informacja wskazująca na to, którego semestru dotyczy, oraz nie wskazuje na rodzaj i formę realizowanych zajęć dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, seminaria, ZP), co powoduje, że trudno jest jednoznacznie stwierdzić, czy na tym systemie studiów:

- realizowany program kształcenia umożliwi studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta?
- zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość?

Z analizy harmonogramu zajęć praktycznych wynika, że jeden nauczyciel realizuje zajęcia dydaktyczne w wymiarze ponad 10 godzin zegarowych w ciągu jednego dnia. Przykładowo jedna osoba w dniach: 17.03.2014, 18.03.2014, 19.03.2014, 20.03.2014, 21.03.2014r. prowadziła zajęcia w godzinach od 7.00 do 19.00. Zajęcia praktyczne z przedmiotu „neonatologia (..), „techniki położnicze (...), „chirurgia” nauczyciele (wykazani w harmonogramie) prowadzą je w godzinach od 7.00 do 19.00. Także wątpliwość budzi efektywność zajęć realizowanych jednocześnie w 2 grupach studenckich liczących łącznie 18 studentów, z przedmiotu „chirurgia” – zajęcia prowadzone przez jedną osobę w dniach: 03.02.2014r., 04.02.2014r., 06-07.02.2014r. Natomiast w dniach od 20 do 24 stycznia 2014r. oraz 05.02.2014r. realizuje zajęcia w grupach 18 osobowych od godz. 7.00 do godz. 19.00. Zajęcia praktyczne z przedmiotu „choroby wewnętrzne”, jeden nauczyciel realizuje w godzinach od 7.00 do 19.00.

Na uwagę zasługuje fakt, że zajęcia praktyczne (proces dydaktyczny na studiach stacjonarnych) realizowane były w soboty, np.: rok akad. 2013/2014, 2 rok studiów, semestr zimowy, przedmiot „położnictwo i opieka położnicza”, „techniki położnicze” realizowane przez wielu nauczycieli akademickich w dniach: 11 stycznia 2014 r., 30 listopada 2013r., 7, 14 i 21 grudnia 2013r.

W folderze „plan i program nauczania” nie załączono programu dla studiów I stopnia nabór 2012/2013).

Brak sylabusów i programu kształcenia dla roku 3, brak treści kształcenia w ramach samokształcenia, brak harmonogramów praktyk zawodowych, realizacja zajęć praktycznych w 18 osobowych grupach studenckich (z przedmiotu „chirurgia”), obciążenie nauczycieli realizacją zajęć dydaktycznych w wymiarze nawet ponad 10 godzin zegarowych dziennie powodują, że nie można stwierdzić, czy realizowany program kształcenia w pełni umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, zwłaszcza, że zajęcia praktyczne realizowane są także w soboty.

Praktyki zawodowe

Brak harmonogramów praktyk zawodowych na kierunku „położnictwo” studia I i II stopnia powoduje, że trudno jest ocenić spójność programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Trudno jest ocenić czy system kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych w sytuacji, gdy brak jest harmonogramów wskazujących na realizację tego rodzaju kształcenia.

Na studia II stopnia brak zajęć praktycznych zawodowych z przedmiotu „dydaktyka medyczna” powoduje, że trudno jest uzyskać i zweryfikować efekty kształcenia: „A.U29. – AU32 oraz dotyczące sylwetki absolwenta w zakresie „dokonywania doboru optymalnych i stosowania wybranych metod nauczania i uczenia się, w zależności od specyfiki treści nauczania, celu, który należy osiągnąć, oraz grupy odbiorców.

Brak zajęć praktycznych zawodowych z przedmiotu „zarządzanie w położnictwie” powoduje, że trudno jest uzyskać i zweryfikować efekty kształcenia: „A.U15 -;„A.U24”.

Sekwencja przedmiotów w planie i programie studiów jest prawidłowo zastosowana.

Na kierunku istnieją możliwości i ustalone są zasady indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych.

Zajęcia są prowadzona odpowiednich formach w stosunku do treści przekazywanych. Zajęcia praktyczne są prowadzone z przedmiotów klinicznych pozwalają osiągnąć przedmiotowe efekty kształcenia, założone w celach do realizacji.

Należy podkreślić, że jak wspomniano powyżej nie możliwa w przepełnieniu godzinowym zajęć (ponad 10 godzin zegarowych dziennie) ocena, czy realizowany program kształcenia w pełni umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Trudno jest także uzyskać efekty kształcenia wynikające z sylwetki absolwenta, w zakresie umiejętności zarządzania organizacją, kadrą, organizowania i nadzorowania opieką położniczo-ginekologiczną i pielęgniarstwa. W ramach kształcenia praktycznego zaleca realizację efektów kształcenia zawartych w grupie A (nauki społeczne) szczegółowych efektów kształcenia, zgodnie ze standardami.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Liczne nieprawidłowości, brak treści do opracowania w ramach samokształcenia i brak harmonogramu praktyk zawodowych powodują, że nie zawsze realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Brak harmonogramu praktyk zawodowych, brak kształcenia praktycznego w przedmiotach wymagających kształtowania umiejętności powoduje, że nie zawsze zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Zapewniona jest przez Uczelnię możliwość indywidualizacji procesu kształcenia

2). Przepełnienie godzinowe zajęć (ponad 10 godzin zegarowych dziennie) powoduje, że trudno ocenić, czy realizowany program kształcenia w pełni umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

Poddając analizie liczbę pracowników naukowo-dydaktycznych, ich kwalifikacje zawodowe należy stwierdzić, że karda ta umożliwia osiągnięcie założonych celów i efektów realizacji programu studiów I stopnia oraz studiów II stopnia na kierunku „położnictwo”

Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „położnictwo” Uczelnia zgłosiła dwunastu nauczycieli akademickich, w tym sześciu w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz sześciu w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora.

Zespół Oceniający PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. Akty mianowania oraz umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Teczki zawierają też dokumenty (specjalizacje medyczne, świadectwa ukończenia kursów) będące potwierdzeniem dorobku praktycznego.

W wyniku weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). Stwierdzono także, że wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131), zgodnie z którym do minimum kadrowego studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich są wliczani nauczyciele akademicki, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy, zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów. Analiza obciążenia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe pozwala na stwierdzenie, że wszyscy nauczyciele akademicki spełniają warunki określone w § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia, który stanowi, iż nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Przepisy dotyczące minimum kadrowego na kierunku *położnictwo* studia I i II stopnia określają przepisy zawarte w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.): w § 12. ust. 1 i 2, („*Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim, jeżeli posiada dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku oraz Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów o profilu praktycznym, jeżeli spełnia wymagania określone w ust. 1 lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku*”), w § 14 ust. 4 i w § 15 ust. 1 („*Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na pielęgniarstwie i położnictwie stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora reprezentujących specjalności z zakresu nauk medycznych i posiadających udokumentowany dorobek praktyczny*” i „*minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co*

najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora”) oraz w § 13 ust. 1 i 2 („do minimum kadrowego są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów” , „dla których uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy”), a także w § 13 ust. 3, („Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra”).

Reasumując do minimum kadrowego zaliczono **sześciu pracowników z grupy samodzielnych pracowników naukowych** oraz **sześciu pracowników z grupy pracowników naukowych z doktoratem** (komentarz szczegółowy w załączniku nr 5). Nauczyciele akademicy zaliczeni do minimum kadrowego reprezentują różne obszary wiedzy odpowiadające obszarowi kształcenia, który został przyporządkowany dla I i II stopnia studiów na kierunku *pielęgniarstwo*. Poza tym część osób stanowiących minimum kadrowe posiada specjalizacje kliniczne, a wszyscy doświadczenie zawodowe w obszarze nauk medycznych. Należy stwierdzić, że warunki dotyczące minimum kadrowego zostały na kierunku „położnictwo” spełnione.

Uwzględniając łączną liczbę 348 osób studiujących na kierunku *pielęgniarstwo* (studia niestacjonarne I i II stopnia) należy stwierdzić, że stosunek nauczycieli akademickich wchodzących w skład minimum kadrowego do liczby studentów **wynosi 1:43,5** przy wymaganym nie mniejszym niż 1:60, przez co spełnione są wymagania zawarte w § 17 ust.1 rozp. MNiSW z dn. 5 października 2011 r w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz.1445 z późn. zm.).

Lista osób zaliczonych do minimum zawarta jest **w załączniku nr 5.**

Nauczyciele akademicy spoza minimum kadrowego spełniają niezbędne wymogi formalne i merytoryczne związane z kierunkiem *położnictwo*, na poziomie pierwszym i drugim kształcenia oraz realizowanym profilem studiów zawodowych.

W wielu przypadkach przedmioty nie zostały przyporządkowane nauczycielom akademickim w sposób prawidłowy, z uwzględnieniem ich dorobku naukowego, dotychczasowego dorobku dydaktycznego oraz doświadczenia praktycznego (mikrobiologia i parazytologia, fizjologia, podstawy ratownictwa medycznego, chirurgia, filozofia i etyka zawodu, neonatologia, patologia, w tym patofizjologia, rehabilitacja w położnictwie, neonatologii i ginekologii, badanie fizykalne, zdrowie publiczne, anatomia). Jednak mimo tych niedociągnięć, kwalifikacje kadry nauczającej pozwalają na osiągnięcie założonych dla kierunku efektów kształcenia. Zajęcia praktyczne z zakresu położnictwa prowadzą osoby posiadający prawo wykonywania zawodu położnej i doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią. Prowadzący zajęcia nauczyciele są pracownikami szpitali lub innych zakładów opieki zdrowotnej, w których odbywają się zajęcia praktyczne, co zwiększa zdecydowanie poziom zajęć.

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych umożliwia osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia programu.

Na podstawie analizy aktów mianowania, umów o pracę oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe są zatrudnieni w Uczelni od kilku/kilkunastu lat, dla wszystkich nauczycieli Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Z analizy danych dotyczących składu minimum kadrowego studiów na wizytowanym kierunku z okresu ostatnich wynika, że minimum kadrowe nie zmieniało się. Spośród osób – z nich podjęto zatrudnienie w Uczelni w latach 2004-2008, a tylko - w latach 2011-2012. Powyższe fakty pozwalają na stwierdzenie, że minimum kadrowe na kierunku „położnictwo” jest stabilne.

Przeprowadzone przez Zespół Oceniający PKA hospitacje zajęć dydaktycznych wykazały dobre przygotowanie merytoryczne i pedagogiczne nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć oraz zaangażowanie studentów w proces przyswajania nowych wiadomości. Podczas wizytacji hospitowano zajęcia realizowane na studiach I stopnia, stacjonarnych i niestacjonarnych odbywające się w formie zajęć praktycznych. Hospitowane zajęcia prowadzono zgodnie z obowiązującymi w procesie dydaktycznym zasadami. Tematyka hospitowanych zajęć była zgodna z wymaganą na kierunku „położnictwo” i wymaganą w standardach kształcenia na tym kierunku studiów. Hospitowane zajęcia realizowano zgodnie z zasadami stopniowania trudności, pogłębłości, receptywności i aktywnego udziału studentów. Zalecono weryfikację obecności studentów na początku zajęć.

Władze Uniwersytetu Rzeszowskiego deklarują, że prowadzona jest polityka kadrowa, której celem jest stabilizacja i rozwój naukowy kadry.

Procedura i dobór kadry nauczającej dokonywany jest w oparciu o postępowanie konkursowe; ogłoszenia ukazują się na stronie internetowej Uczelni, MNiSW oraz KE. Powoływana jest 3-osobowa komisja konkursowa, która zapoznaje się ze złożoną dokumentacją, a następnie przeprowadza rozmowę kwalifikacyjną.

Merytoryczną ocenę nauczycieli przeprowadza się co 2 i 4 lata, odpowiednio w przypadku niesamodzielnych pracowników naukowych i posiadających tytuł naukowy profesora, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Ponadto w Uczelni funkcjonuje system hospitacji, zapowiadanych i nie zapowiadanych, przeprowadzanych przez władze Wydziału, Instytutu, lub kierownicy zakładów. Zasadą jest, że każdy nauczyciel na Wydziale Medycznym jest wizytowany raz w roku. Przedstawiono do wglądu protokoły z hospitacji – nie zawierały one uwag negatywnych, poza zaleceniami przygotowywania bardziej czytelnych przeźroczy i większego aktywowania studentów podczas wykładów.

Inną stosowaną w Uczelni metodą są przeprowadzane po każdym semestrze anonimowe ankiety w wersji papierowej i elektronicznej, w których poza oceną nauczycieli studenci wypowiadają się na temat pracy dziekanatu, biblioteki, recepcji, baru i kasy. Podczas wizytacji przedstawiono do wglądu Zespołu oceniającego wyniki ankiet studenckich.

System wspomaganie rozwoju naukowego pracowników Uczelni, teoretycznie, jest realizowany poprzez: - możliwość uczestniczenia w kursach językowych, - udzielanie urlopów i finansowanie udziału w seminariach, konferencjach i szkoleniach; - pokrycie kosztów przeprowadzania przewodów doktorskich; współfinansowanie badań naukowych; *de facto* poza przyznaniem 4 osobom kwoty 8586,00PLN na badania z innych form wspomaganie nikt

nie korzystał – wyjazdy na konferencje, koszty doktoratu są praktycznie pokrywane z funduszy własnych osób zainteresowanych.

Instytut Położnictwa i Ratownictwa Medycznego nie prowadzi współpracy z innymi krajowymi i zagranicznymi jednostkami naukowymi.

Uczelnia przedstawiła 7 prac opublikowanych z udziałem studentów kierunku *położnictwo*.

W spotkaniu z kadrą nauczającą wzięło udział 9 osób (na 39 zatrudnionych). Wszyscy bardzo pozytywnie ocenili warunki pracy w Uczelni, atmosferę w niej panującą, kontakty z Władzami oraz zaangażowanie studentów w proces dydaktyczny. Podkreślono, że w przypadku zbyt dużej liczebności grup studenckich na niektórych zajęciach istnieje możliwość wystąpienia o ich zmniejszenie.

W Raporcie z poprzedniej akredytacji (2007) zwrócono uwagę na minimum kadrowe. Obecnie należy stwierdzić, że warunki dotyczące minimum kadrowego zostały na kierunku „położnictwo” spełnione.

(Załącznik nr 5- Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ ...w pełni dla studiów I stopnia; w pełni dla studiów II stopnia...

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Liczba i kwalifikacje pracowników naukowo-dydaktycznych umożliwiają osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia programu.

2). Uczelnia spełnia minimum kadrowego dla studiów I stopnia. Uczelnia spełnia minimum kadrowego dla studiów II stopnia. Zwraca uwagę stabilność minimum kadrowego.

Przyporządkowanie nauczycieli akademickich do realizacji niektórych przedmiotów nie zawsze uwzględnia posiadane przez nich kwalifikacje, które winny być adekwatne do realizowanych zajęć.

3). Uczelnia wspiera kadrę naukowo-dydaktyczną w rozwoju naukowo-dydaktycznym. Brak wymiany nauczycieli akademickich z jednostkami naukowo – badawczymi w kraju i za granicą.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Instytut Położnictwa i Ratownictwa Medycznego od 2010 roku zajmuje pomieszczenia przy ul. St. Pigoń 6. Powierzchnia zajmowanych pomieszczeń wynosi ponad 1000 m² (m.in. sale seminaryjne, wykładowe oraz pracownie umiejętności). W trakcie realizacji jest Przyrodniczo-Medyczne Centrum Badań Innowacyjnych, w którym przewidziano pomieszczenia dla Wydziału Medycznego (Katedry: Położnictwa, Pielęgniarstwa, Fizjoterapii, Ratownictwa Medycznego, Zdrowia Publicznego i Dietetyki). Do prowadzenia zajęć utworzono 9 pracowni, w tym: 1. fizjologii i anatomii (wyposażona m.in. w 25 modele, 2

plakaty), 2. badań fizykalnych (m.in. 5 modeli, stetoskopy, laryngoskopy, oftalmoskopy, młotki neurologiczne, fałdomierze, stroiki, latarki diagnostyczne, ciśnieniomierz zegarowy, waga), 3. umiejętności pielęgniarskich/położniczych, tj. a/ technik położniczych (m.in. 26 modeli, 14 plansz, łóżka i stołek porodowe, słuchawki Pinarda, cyrkle położnicze, interaktywny symulator SimMon), b/ umiejętności położniczych (m.in. model do badania piersi, do treningu badania ginekologicznego, symulatory do iniekcji), c/ wczesnej adaptacji noworodka (m.in. modele noworodka do noszenia, pielęgnacji i masażu, z kikutem pępowiny, z ustami, inkubator), 4. informatycznej (20 stanowisk z dostępem do internetu). Pracownie są dobrze wyposażone w sprzęt i fantomy; brak zastrzeżeń w tym zakresie. Prowadzenie zajęć odbywa się także w 3 salach seminaryjnych z wyposażeniem audiowizualnym będących w dyspozycji Instytutu oraz w salach wykładowych UR ogólnodostępnych. Sale wykładowe wyposażone są w środki audiowizualne, w tym między innymi: system nagłośnieniowy, projektory multimedialne, zestawy komputerowe do prezentacji, magnetowidy, kamery i cyfrowe aparaty fotograficzne, rzutniki pisma, rzutniki slajdów, stacjonarne i przenośne ekrany do prezentacji multimedialnych.

Studenci mogą korzystać z komputerów w bibliotece oraz w pracowniach komputerowych; w Uczelni nie działa sieć bezprzewodowa (WiFi). Każdy student ma możliwość założenia konta na serwerze Uczelni.

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe prowadzone są w 24 jednostkach, z którymi zawarto umowy na czas nieokreślony:

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Nr umowy	Data zawarcia umowy
1.	Szpital Wojewódzki Nr 2 w Rzeszowie	35-301 Rzeszów, ul. Lwowska 60	1/2009	1.10.2009 r.
2.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie	35-055 Rzeszów, ul. Chopina 2	2/2009	1.10.2009 r.
3.	Centrum Medyczne w Łańcucie	37-100 Łańcut ul. Paderewskiego 5	4/2009	1.10.2009 r.
4.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Nr1 w Rzeszowie - Szpital Miejski im. Jana Pawła II w Rzeszowie	35-241 Rzeszów ul. Rycerska 4	5/2009	1.10.2009 r.
5.	Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc w Rzeszowie	35-241 Rzeszów ul. Rycerska 2	7/2009	1.10.2009 r.
6.	Wojewódzki Szpital im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu	39-400 Tarnobrzeg ul. Szpitalna 1	9/2009	15.01.2010 r.
7.	Centrum Opieki Medycznej w Jarosławiu	37-500 Jarosław ul. 3-go Maja 70	11/2009	9.04.2010 r.
8.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie	39-460 Nowa Dęba ul. M.C. Skłodowskiej 1A	12/2009	15.01.2010 r.
9.	Szpital Powiatowy im. Edmunda Biernackiego w Mielcu	39-300 Mielec ul. Żeromskiego 22	14/2009	15.01.2010 r.
10.	Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II w Krośnie	38-400 Krosno ul. Korczyńska 57	22/2009	8.03.2010 r.
11.	Zakład Opieki Zdrowotnej Nr 2 w Rzeszowie	35-005 Rzeszów ul. Batorego 9	23/2009/2010	15.04.2010 r.
12.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przeworsku	37-200 Przeworsk ul. Szpitalna 16	28/2009/2010	15.04.2010 r.
13.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy	39-200 Dębica ul. Krakowska 91	32/2009/2010	15.04. 2010 r.
14.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubaczowie	37-600 Lubaczów ul. Mickiewicza 168	46/2009/2010	10.06.2010 r.
15.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sanoku	38-500 Sanok ul. 800-lecia 26	47/2009/2010	10.06.2010 r.
16.	Szpital Specjalistyczny im. Henryka Klimontowicza w Gorlicach	38-300 Gorlice ul. Węgierska 21	50/2009/2010	10.06.2010 r.

17.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Leżajsku	37-300 Leżajsk ul. Leśna 22	1/2010/2011	12.01.2011 r.
18.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Strzyżowie	38-100 Strzyżów ul. Dąbrowskiego 10	2/2010/2011	9.12.2010 r.
19.	Szpital Specjalistyczny w Jaśle	38-200 Jasło ul. Lwowska 22	16/2010/2011	3.01.2011 r.
20.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Tarnowskiej	33-200 Dąbrowa Tarnowska ul. Szpitalna 1	54/2010/2011	31.03.2011 r.
21.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kolbuszowej	36-100 Kolbuszowa ul. Grunwaldzka 4	55/2010/2011	14.04.2011 r.
22.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Ropczycach	39-100 Ropczyce ul. Ks. Kard. Wyszyńskiego 54	56/2010/2011	7.04.2011 r.
23.	Szpital Specjalistyczny Podkarpacki Ośrodek Onkologiczny w Brzozowie	36-200 Brzozów ul. Bielawskiego 18	80/2010/2011	3.06.2011 r.
24.	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nisku	37-400 Nisko ul. Kościuszki 1	99/2010/2011	15.06.2011 r.

Uczelnia przedstawiła umowy z wymienionymi powyżej jednostkami na realizację zajęć, nie ma jednakże w nich żadnych informacji na temat ilu studentów i z którego roku, bądź ścieżki będą poszczególne jednostki przyjmowały na zajęcia.

Baza, w której prowadzone są zajęcia praktyczne i praktyki oraz jej wyposażenie są prawidłowe.

W opinii studentów, przedstawionej podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, sprzęt wykorzystywany w procesie kształcenia na ocenianym kierunku jest stosunkowo nowoczesny i nie mają żadnych zastrzeżeń w tym kierunku. Studenci podkreślili także, że władze Uczelni systematycznie podejmują starania na rzecz wyposażenia Uczelni w najnowszy sprzęt, umożliwiający właściwe kształcenie. Zastrzeżenia studentów budzą jednak małe sale zajęciowe, które z uwagi na fakt iż jedynie część sal jest wyposażona w klimatyzację, znacząco zmniejszają komfort w procesie kształcenia (zwłaszcza w okresie wiosenno-letnim). Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci zwrócili także uwagę na niefortunne rozwiązania architektoniczne sal wykładowych przy ul. Pignonia, albowiem w wielu z nich znajdują się słupy nośne, które znacząco ograniczają widoczność podczas zajęć.

Zastrzeżenia Zespołu Oceniającego PKA budzi stopień dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR uruchomiło w budynku Biblioteki Głównej UR wypożyczalnię specjalistycznego sprzętu, wspomagającego proces kształcenia, dla studentów i doktorantów z niepełnosprawnością. Do dyspozycji są między innymi: odtwarzacze audiobooków, notesy mówiące, powiększalniki, lupy, klawiatury jednoręczne i brajlowskie, specjalnie dostosowane myszki

komputerowe oraz oprogramowanie powiększająco-udźwiękawiające tekst. Należy jednak wskazać, że budynki, w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne nie są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Brak jest wind oraz podjazdów dla osób z dysfunkcjami narządu ruchu, na co zwrócili uwagę sami studenci.

Wobec powyższego, zaleca się dostosowanie bazy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, oraz dopilnowanie aby nowe budynki Wydziału oferowały odpowiednie udogodnienia.

Zasoby biblioteczne

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego, przystosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych, otwarta jest dla czytelników przez 6 dni w tygodniu (poniedziałek-sobota) - czytelnia przez 59,5 godz., zaś wypożyczalnia przez 50 godz. Dostępnych jest 350 miejsc w 7 czytelniach, w których księgozbiór jest oferowany w wolnym dostępie do półek. Obecnie w zbiorach Biblioteki UR znajduje się blisko 775 tys. woluminów książek, 106 tys. woluminów czasopism oraz 23 tys. jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych (liczba książek z zakresu nauk medycznych wynosi ponad 4,9 tys. tytułów oraz 83 tytuły czasopism tradycyjnych); możliwy jest też dostęp do ok. 19 tys. tytułów zagranicznych czasopism pełnotekstowych w wersji elektronicznej, a także do baz bibliograficznych i abstraktowych (Springer, Elsevier - Science Direct, bazy EBSCO, Willey-Blackwell, AIP/IPS, IOP Science, Web of Knowledge, Scopus, EMIS, Lex, Polska Bibliografia Lekarska), jak również e-booków: Biblioteka UR posiada dostęp do czytelni polskich książek elektronicznych PWN ibuk.pl, a także do ebrary; przedstawiono umowy na korzystanie ze wszystkich baz. Do dyspozycji czytelników jest też 8 kabin do indywidualnej pracy. We wszystkich czytelniach i holu głównym udostępniono strefę bezprzewodowego Internetu Wi-Fi. W Instytucie Położnictwa i Ratownictwa Medycznego funkcjonuje wewnętrzna czytelnia z jednym stanowiskiem komputerowym i dostępem do Internetu. Funkcjonowanie Biblioteki należy ocenić pozytywnie.

W podsumowaniu należy stwierdzić, iż baza dydaktyczna Uniwersytetu Rzeszowskiego umożliwia osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia, w szczególności w wyniku zapewniania dostępu do infrastruktury niezbędnej z uwagi na specyfikę kierunku.

Uczelnia zapewnia właściwe ze względu na cele kształcenia zaplecze do realizacji zadań klinicznych w zakładach opieki zdrowotnej na podstawie podpisanych odrębnych umów. Baza szpitalna i ambulatoryjna zapewnia studentom bezpieczne warunki pracy oraz poznanie jednostek chorobowych i wykonywanie procedur medycznych u dorosłych i dzieci zgodnie z programem nauczania.

Obiekty dydaktyczne Instytutu nie są przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Według opinii studentów – prezentowanych podczas spotkania z ZO PKA – stan infrastruktury dydaktycznej jest w chwili obecnej satysfakcjonujący.

W poprzedniej ocenie jakości kształcenia przeprowadzonej w roku 2007 nie było sformułowanych zaleceń dot. omawianych zagadnień.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: : Znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Wymagania dotyczące bazy dydaktycznej obejmującej pomieszczenia, jak i wyposażenie w sprzęt zapewniające realizację celów kształcenia na kierunku *położnictwo*, są spełnione.

Brak jest przystosowania infrastruktury, w których odbywają zajęcia studenci kierunku *położnictwo*, dla osób niepełnosprawnych.

Uczelnia posiada Bibliotekę, której zasoby w pełni odpowiadają potrzebom kierunku.

Biblioteka zapewnia dostęp do medycznych baz danych. Czas pracy biblioteki nie jest przystosowany do potrzeb studentów pomostowych, odbywających także zajęcia w niedziele.

Konieczne jest zawarcie aneksów do porozumień z jednostkami prowadzącymi zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe określających, jakiego kierunku studiów one dotyczą i ilu studentów może odbywać zajęcia w poszczególnych jednostkach.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Przedstawiono do wglądu publikacje nauczycieli akademickich realizujących kształcenie na kierunku *położnictwo*, które ukazały się z podaniem afiliacji Uczelni. Łącznie, w latach 2009-2013, pracownicy UR zaliczeni do minimum kadrowego na ocenianym kierunku opublikowali 58 prac.

Uczelnia współfinansuje badania naukowe w niewielkim zakresie (p. wyżej). Wobec braku laboratoriów trudno spodziewać się badań naukowych z wykorzystaniem nowoczesnej aparatury i metodyki, mających szansę na opublikowanie w czasopiśmie z IF. W analizowanym okresie ostatnich 5 lat nie ubiegano się o granty w ramach konkursów projektów naukowych MNiSW, NCN i NCBR.

Pracownicy kierunku w latach 2010-2013 byli organizatorami czterech konferencji naukowych pn. Podkarpackie Konferencje Położnicze.

Uczelnia nie prowadzi współpracy naukowej i badawczej z innymi uczelniami, lub instytucjami z otoczenia gospodarczego i społecznego.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Studenci kierunku *położnictwo* działający w Studenckim Kole Naukowym Położnych. Należy pokreślić, że prace koła naukowego skupiają się głównie na samodoskonaleniu członków oraz organizacji własnych badań, które obejmują obszar, w którym prowadzone jest kształcenia na ocenianym kierunku. Do aktywności kół w minionym roku akademickim można zaliczyć między innymi udział w konferencjach i seminariach. Członkowie studenckiego Koła Naukowego prezentowali ostatnio swoje osiągnięcia na - I Ogólnopolskiej Konferencji Medycznych Studenckich Kół Naukowych (Rzeszów, 2012), - Ogólnopolskich Studenckich Dniach Pediatrii (Warszawa, 2012), II Ogólnopolskiej Konferencji Studenckich Ginekologicznych Kół Naukowych „Stany nagłe w ginekologii i położnictwie” (Warszawa,

2013), prezentując 7 referatów, z których 3 - wyróżniono. SKN Położnych pełniło funkcję współorganizatora I Ogólnopolskiej Konferencji Medycznych Studenckich Kół Naukowych (Rzeszów, 2012).

Jak podkreślają przedstawiciele kół naukowych, wsparcie merytoryczne i organizacyjne ze strony kadry akademickiej jest bardzo duże. Pracownicy Uczelni przychylnie odnoszą się do inicjatyw o charakterze naukowym prowadzonych przez studentów i wspierają ich w indywidualnym rozwoju i działalności naukowej. W kolejnym roku akademickim przedstawiciele Koła planują udział w konferencjach ogólnopolskich i publikacje w czasopiśmie naukowych.

Studenci bardzo doceniają także wsparcie ze strony władz Uczelni, które w miarę możliwości finansowych refinansują koszty związane z udziałem studentów w konferencjach naukowych.

Poprzednia akredytacja przeprowadzona przez PKA dotyczyła I stopnia studiów na kierunku *położnictwo*, w związku z tym działalność naukowa i jej wpływ na dydaktykę nie były oceniane.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Prowadzone przez nauczycieli akademickich badania mają wpływ na realizowany proces dydaktyczny, w tym na kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania oraz na proces rozwoju kierunku.

Pracownicy Uczelni byli organizatorami konferencji naukowych.

Pięćdziesiąt osiem prac opublikowanych w ostatnich 5 latach posiada afiliację Uczelni.

Uczelnia wspiera i zapewnia odpowiednie warunki do indywidualnego i ponadprogramowego rozwoju w ramach działalności kół naukowych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

Rekrutacja na ocenianym kierunku odbywa się na podstawie właściwej uchwały Senatu (na rok akademicki 2013/2014 zagadnienie reguluje Uchwała Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego nr 405 z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji oraz form studiów na poszczególnych kierunkach w roku akademickim 2013/2014).

Kryteria przyjęć na studia nie zawierają klauzul dyskryminujących określoną grupę kandydatów.

Kwalifikacje wymagane od kandydatów na studia są w ocenie studentów wystarczające do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku.

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci pozytywnie wypowiedzieli się co do określonego nakładu czasu pracy w ramach poszczególnych przedmiotów. Ocena prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przez studenta należy uznać za należyty. W opinii studentów pozwala to właściwie realizować zakładane cele dydaktyczne.

W ocenie studentów system oceny osiągnięć dydaktycznych jest przejrzysty, a system oceniania stosowany przez nauczycieli akademickich jest obiektywny.

Rekrutacja na studia II stopnia obejmuje przystąpienie do egzaminu testowego wewnątrzuczelnianego obejmującego znajomość zawodową z zakresu programu studiów pierwszego stopnia (podstawy opieki położniczej, pielęgniarstwo w zakresie opieki specjalistycznej związanej z położnictwem, zagadnienia kompetencji społecznych w zakresie podstaw opieki położniczej i opieki specjalistycznej). Lista osób przyjętych jest listą punktacyjną rankingową. W ocenie ZO PKA system rekrutacji opisanym powyżej jest przejrzysty.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci podkreślali, że w trakcie zajęć są stale motywowani do poszerzania wiedzy oraz umiejętności związanych z ocenianym kierunkiem. Ponadto, jak wskazali studenci, bardzo motywujące jest także stypendium rektora dla najlepszych studentów, wynoszące nawet do 700zł miesięcznie. Dodatkowo, studenci wskazali, że ze względu na specyfikę ocenianego kierunku, kontakt z pacjentem jest również dodatkowym motywatorem.

System oceny osiągnięć studentów jest każdorazowo przedstawiany podczas pierwszych zajęć w semestrze. Za każdym razem określona jest forma zaliczenia końcowego oraz formy bieżącej weryfikacji postępów w nauce. Do form tych zaliczyć można m.in. pisemne testy wiedzy, odpowiedzi ustne oraz prezentacje. W opinii studentów, formy te sprzyjają aktywności w trakcie zajęć i motywują odpowiednio studentów do dalszego rozwoju. Na podstawie opinii przedstawicieli studentów można stwierdzić, że wymagania określone w ramach systemu oceny osiągnięć studentów są odpowiednio wystandaryzowane, przejrzyste i zapewniają obiektywizm formułowania ocen.

W opinii studentów organizacja programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów umożliwia krajową i międzynarodową mobilność, choć poziom zainteresowania wymianą krajową i międzynarodową z ich strony należy ocenić jako bardzo niski. W opinii studentów, przyczyną takiego stanu rzeczy jest przede wszystkim specyfika kształcenia na ocenianym kierunku, która znacząco ogranicza lub wręcz uniemożliwia długoterminowy wyjazd zagraniczny, nawet przy zapewnieniu odpowiednich warunków organizacyjnych przez Uczelnię. Uniwersytet umożliwia studentom ocenianego kierunku wyjazdy w ramach programu MOST oraz Erasmus. Mimo tego, w ostatnich latach znikoma liczba studentów ocenianego kierunku skorzystała z możliwości wyjazdu w ramach tych programów wymiany międzyuczelnianej.

Podkreślić jednak należy, że władze Uczelni aktywnie starają się promować programy wymiany międzyuczelnianej, w szczególności w ramach programu Erasmus+, publikując na bieżąco informacje na stronie internetowej Uczelni oraz udzielając wszystkim zainteresowanym informacji w sprawie możliwości wyjazdów.

System opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku należy ocenić pozytywnie. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, przedstawiciele studentów podkreślili duże zaangażowanie kadry we właściwe przygotowanie studentów do przyszłej pracy zawodowej. Każdy nauczyciel akademicki jest dyspozycyjny łącznie w ciągu 3 godzin tygodniowo w ramach konsultacji. Ponadto, jak podkreślili studenci, kadra akademicka pozostaje ze studentami w stałym kontakcie za pośrednictwem poczty elektronicznej, co pozwala na bieżący kontakt i wsparcie dydaktyczno-naukowe.

Kolejno, podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wskazali na wysokie wsparcie kadry w procesie dyplomowania. Ponadto wskazali na fakt stosunkowo dużej swobody w proponowaniu własnych tematów prac dyplomowych jak również mogą skorzystać z przygotowanej przez promotora listy proponowanych tematów.

Nie stwierdzono przypadków autorytarnego narzucania tematu pracy dyplomowej. Studenci zwrócili uwagę także na poziom obsługi administracyjnej. Jak wskazali podczas rozmowy z Zespołem Oceniającym PKA, administracja uczelniana dobrze wywiązuje się ze swoich obowiązków.

W zakresie oceny kompletności sylabusów należy uznać, że są one prawidłowo przygotowane, zawierają informacje kompletne, uwzględniając opis zakładanych efektów kształcenia (w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych), metody i zasady weryfikacji, proponowaną literaturę, itp.

W zakresie systemu oceny osiągnięć, przedstawiciele studentów podkreślili, że w większości jest on złożony z wielu elementów, które wymagają systematycznej pracy studentów oraz dużej aktywności. W ocenie studentów, system ten sprzyja ogólnemu rozwojowi i właściwie motywuje do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia.

Wobec powyższego, mechanizmy motywujące do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia na ocenianym kierunku należy ocenić pozytywnie.

System opieki materialnej w Uniwersytecie Rzeszowskim opiera się na Regulaminie Przyznawania Świadczeń Pomocy Materialnej dla Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 1 października 2013 r., wprowadzonym Zarządzeniem nr 126/2013 Rektora UR z dnia 16 września 2013 r.

Regulamin uwzględnia wszystkie świadczenia pomocy materialnej określone w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z informacją przekazaną przez przedstawicieli samorządu studenckiego, Regulamin został opracowany po konsultacjach i w uzgodnieniu z samorządem studenckim, co wypełnia dyspozycję art. 186 ust. 1 Ustawy. Potwierdza to również przedłożona w czasie wizytacji dokumentacja.

Dotacja wynikająca z art. 94 ust. 1 pkt. 7 Ustawy została podzielona zgodnie z dyspozycją art. 174 Ustawy, czego dowodzi przedłożona podczas wizytacji dokumentacja. Jednocześnie dokumentacja potwierdza także wypełnienie dyspozycji art. 179 ust. 2 Ustawy.

Przyznawaniem stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz zapomóg zajmuje się Wydziałowa Komisja Stypendialna, powołana przez Dziekana na wniosek wydziałowego organu Samorządu Studentów. Przyznawaniem stypendiów rektora dla najlepszych studentów zajmuje się w pierwszej instancji Odwoławcza Komisja Stypendialna, powołana przez Rektora na wniosek Uczelnianego Samorządu Studentów. Rozpatrywaniem odwołań od decyzji Wydziałowej Komisji Stypendialnej oraz wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy od decyzji Odwoławczej Komisji Stypendialnej zajmuje się Odwoławcza Komisja Stypendialna. Mając na uwadze przepisy powszechnie obowiązującego prawa, ustrój organów przyznających pomoc materialną należy uznać za prawidłowy.

W opinii studentów, system opieki materialnej działa sprawnie, a świadczenia wypłacane są regularnie i bez większych problemów. Studenci znają zasady oraz tryb przyznawania świadczeń finansowych i wiedzą gdzie szukać informacji na ten temat.

W zakresie wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami, Uczelnia oferuje szerokie możliwości, co należy ocenić bardzo wysoko. Zadania w tym zakresie realizowane są przede wszystkim przez Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych oraz podległe mu Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. W ramach swoich działań, Biuro prowadzi m.in.: bezpłatne konsultacje specjalistyczne dla studentów z różnymi dysfunkcjami lub z problemami zdrowia psychicznego; wypożyczalnię sprzętu specjalistycznego (ułatwiającego kształcenie); konsultacje w zakresie pozyskiwania dofinansowania kosztów nauki na poziomie wyższym, ze środków PFRON, można ubiegać się w ramach pilotażowego programu „AKTYWNY SAMORZĄD”; pomocy tłumacza migowego/ asystenta osoby niepełnosprawnej (niewidomych, niedowidzących)/przewozu busem na zajęcia dydaktyczne studentów niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu ruchu; itp.

W spotkaniu Zespołu Oceniającego PKA z przedstawicielami studentów wzięło udział około 100 studentów, reprezentujących wszystkie roczniki ocenianego kierunku. W trakcie spotkania studenci otwarcie i chętnie odpowiadali na pytania Zespołu Oceniającego PKA. Bardzo pozytywnie oceniono kadrę prowadzącą zajęcia. Podkreślano, że zdecydowana większość prowadzących z dużym zaangażowaniem podchodzi do swoich zajęć i stara się przedstawiać zagadnienia w sposób umożliwiający właściwe przygotowanie.

Spośród zgłoszonych uwag, podniesiono między innymi powtarzające się problemy z rozkładami zajęć, ponieważ często w rozkładach znajdują się duże przerwy pomiędzy zajęciami, co według studentów nie sprzyja optymalizacji procesu kształcenia.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady rekrutacji są przejrzyste i umożliwiają przeprowadzenie procesu rekrutacji z poszanowaniem zasady równości oraz braku dyskryminacji. Rekrutacja na studia II stopnia jest w oparciu o egzamin testowy i rankingową listę osób przyjętych**
- 2) System oceny osiągnięć jest przejrzysty i wystandardyzowany oraz motywuje studentów ocenianego kierunku do poszerzania swoich kompetencji.**
- 3) Struktura programu kształcenia oraz działania Uczelni stwarzają możliwości wykorzystania programów wymiany międzyuczelnianej, jednakże z uwagi na specyfikę kierunku, sami studenci nie są tą ofertą zainteresowani.**
- 4) Uczelnia oferuje szeroki i odpowiedni zakres wsparcia naukowego, dydaktycznego i socjalnego, a poprzez swoje działania wspiera rozwój studentów ocenianego kierunku.**

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Wyrazem troski Uczelni o zapewnienie wysokiej jakości kształcenia są liczne akty prawne, m.in.:

- Zarządzenie nr 59/2010 Rektora UR z dnia 30 grudnia 2010r. w sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu oceny jakości kształcenia,
- Uchwała nr 333/11/2011 Senatu UR z dnia 24 listopada 2011 roku w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, na mocy której utworzony został Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (§1),

- Zarządzenie nr 12/2011 Rektora UR z dnia 18.03.2011 r. w sprawie powołania sekcji ds. Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia,
- Zarządzenie nr 86/2011 Rektora UR z dnia 21.12.2011r. w sprawie określenia wzorów ankiet funkcjonujących w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia,
- Zarządzenie nr 4/2012 Rektora UR z dnia 20.01.2012r. w sprawie wzoru opisu przedmiotu (sylabusa) obowiązującego w Uniwersytecie Rzeszowskim,
- Uchwała nr 353/01/2012 Senatu UR z 26 stycznia 2012 roku w sprawie określenia zasad projektowania i weryfikacji programów kształcenia w UR,
- Zarządzenie nr 18/2012 z dnia 8 marca 2012r. Rektora UR w sprawie określenia szczegółowych zasad dotyczących projektowania programów kształcenia na studiach pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych studiach magisterskich oraz sporządzania ich dokumentacji w UR wraz z Aneksem nr 1 z dnia 19.04.2012r. do Zarządzenia nr 18/2012 oraz Aneksem nr 2/2013 z dnia 11.03.2013r do Zarządzenia nr 18/2012,
- Zarządzenie nr 47/2012 z dnia 29 maja 2012 roku Rektora UR w sprawie zmian w procedurze przyjmowania dokumentacji dotyczącej programów kształcenia na UR,
- Uchwała nr 438/06/2012 Senatu UR z 21 czerwca 2012 roku w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Wydziale Medycznym UR,
- Zarządzenie nr 165/2012 z dnia 22 listopada 2012 roku Rektora UR w sprawie szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz zasad publikowania i jawności informacji,
- Aneks nr 1 z dnia 28.11.2012r. do Zarządzenia nr 86/2011 Rektora UR z dnia 21.12.2011r. w sprawie określenia wzorów ankiet funkcjonujących w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia,
- Uchwała nr 88/02/2013 Senatu UR z lutego 2013 roku dotycząca zmian w Uchwale nr 353/01/2012 Senatu UR z 26 stycznia 2012 roku w sprawie określenia zasad projektowania i weryfikacji programów kształcenia na UR,
- Zarządzenie nr 76/2013 Rektora UR z dnia 20 maja 2013 r. w sprawie okresowej oceny nauczycieli,
- Zarządzenie nr 80/2013 Rektora UR z dnia 27 maja 2013 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu antyplagiatowego w Uniwersytecie Rzeszowskim,
- Uchwała nr 149/06/2013r. Senatu UR z 27 czerwca 2013 roku zmieniająca Uchwałę 438/06/2012 Senatu UR w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Wydziale Medycznym,
- Uchwała nr 186/09/2013 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z 26 września 2013 r. w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK), na mocy której wprowadzony został Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Celem wprowadzonego systemu jest podejmowanie wszelkich działań na rzecz stałego podnoszenia jakości kształcenia z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych jednostek organizacyjnych UR wraz z poszanowaniem godności zatrudnionych pracowników i studentów. Zgodnie z §3 Uchwała określa kompetencje, skład, i tryb wyboru organów tworzących WSZJK oraz zasady opracowywania, publikowania i wykorzystywania danych, będących wynikiem działania Systemu.

W Uczelni WSZJK, zgodnie z §5, realizowany jest w trybie ciągłym przez:

- Uczelniany Zespół Działań jakości i Akredytacji,
- Biuro Karier,

- Wydziałowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.
- Skład Uczelnianego Zespołu powoływany jest przez Rektora UR na okres kadencji władz i uwzględnia udział członka Senatu ze stopniem naukowym dr habilitowanego (jako przewodniczącego Zespołu), przedstawiciela pracowników naukowo-dydaktycznych ze stopniem naukowym doktora, przedstawiciela Centrum Sportu i Rekreacji, Centrum Nauki Języków Obcych, pracownika Działu Jakości i Akredytacji, Biura Karier, przedstawiciela doktorantów i studentów. Zadaniem Uczelnianego Zespołu, w świetle §9, jest poza opiniowaniem sposobu funkcjonowania Systemu opracowywanie koncepcji jego ewaluacji i proponowanie Rektorowi rozwiązań dotyczących zmian w zakresie jego funkcjonowania, a zwłaszcza:
  - procedur zapewnienia jakości kształcenia,
  - zasad monitorowania, zatwierdzania, okresowego przeglądu programów nauczania i ich efektów,
  - zasad oceniania studentów,
  - zasad zapewnienia jakości kadry dydaktycznej,
  - zasad pozyskiwania opinii o procesie kształcenia.

Decyzje podejmuje Rektor, realizuje Dział Jakości i Akredytacji, Biuro Karier lub Dziekani oraz zespoły zadaniowe do przeprowadzenia określonego zadania. Na koniec roku akademickiego Przewodniczący Uczelnianego Zespołu przedkłada Senatowi sprawozdanie z funkcjonowania WSZJK w Uczelni.

Zgodnie z zapisem zawartym w §12 informacje uzyskane w toku badań ankietowych, które gromadzi Dział Jakości i Akredytacji powinny być udostępniane jedynie w formie opracowanej.

Kierunki rozwoju Systemu ZJK na Wydziale wyznaczają Wydziałowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (§13), a sposób funkcjonowania Systemu na każdym Wydziale określa uchwała Rady Wydziału (§14). Decyzje rady Wydziału w/s jakości kształcenia przekazywane są na bieżąco do Działu Jakości i Akredytacji.

System zapewnienia jakości kształcenia odnosi się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego i uwzględnia (§22):

- weryfikację efektów kształcenia (...) w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych,
- oceny dokonywane przez studentów,
- wnioski z monitorowania kariery zawodowej absolwentów,
- opinie pracodawców.
- zapewnienie jakości kształcenia odbywa się poprzez (§22):
  - ankiety wypełniane przez studentów,
  - hospitacje zajęć,
  - kontrole terminowości realizacji zajęć i konsultacji,
  - analizę planów i programów studiów,
  - sprawdzanie formalnych procedur zatwierdzania programów kształcenia,
  - zapewnienie jakości kadry dydaktycznej,
  - przegląd treści kształcenia (sylabusów),
  - weryfikację zgodności sylwetki absolwenta z podstawą prawną,
  - analizę jakości procesu dyplomowania,
  - okresowe oceny pracowników,

- ankiety, niezależne oceny jakości zajęć dydaktycznych przez Samorząd Studentów Wydziału,
- badanie losów absolwentów, monitorowanie opinii absolwentów w formie ankiet prowadzonych przez Biuro Karier po roku, po 3. i po 5. latach od ukończenia przez badanych studiów.
- Zarządzenie Nr 157/2013 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28.10.2013r. w sprawie szczegółowych zadań wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz zasad publikowania i jawności informacji, na podstawie którego uszczegółowiono zadania Uczelnianego Zespołu ZJK (§3), zadania Działu Jakości i Akredytacji (§4), zadania Biura Karier (§7), zadania wydziałowych zespołów ds. zapewnienia jakości kształcenia (§9), obszary/procedury będące przedmiotem proponowanych rozwiązań (§15) wśród których wymienia się takie jak:
  - wsparcie na rzecz studentów w procesie uczenia się,
  - zasady oceniania studentów,
  - monitorowanie i ocena efektów kształcenia na rynku pracy,
  - udział interesariuszy zewnętrznych w określaniu efektów kształcenia
  - weryfikacja zasobów materialnych, infrastruktury naukowej i dydaktycznej Uczelni,
  - ocena doboru kadry do realizacji zajęć dydaktycznych.
 Uwzględniono także zagadnienia dotyczące publikowania informacji z prowadzonej oceny jakości kształcenia (§16, §17, §18) na stronie uczelni w zakładce „jakość kształcenia” oraz właściwej stronie Wydziału realizującego kształcenie.
- Zarządzenie nr 173/2013 Rektora UR z dnia 25 listopada 2013r. w sprawie określenia wzorów ankiet obowiązujących w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia od roku akademickiego 2013/2014, na podstawie którego wprowadzono wzory ankiet (§1):
  - oceny prowadzącego przedmiot,
  - protokół z hospitacji,
  - ocena pracy dziekanatu
  - oceny studiów podyplomowych,
  - oceny studiów doktoranckich,
  - badania losów zawodowych absolwentów UR (realizowana przez Biuro Karier (§2).

Ankieta oceny prowadzącego przedmiot pozwala na uzyskanie informacji wskazujących na: formę i poziom studiów, kierunek, rok akademicki, przedmiot, formę zajęć, nazwisko prowadzącego, samoocenę frekwencji na zajęciach studenta oceniającego, 5. Stopniową ocenę nauczyciela w zakresie: jasności warunków zaliczenia przedmiotu, systemu oceniania, punktualności, przygotowania do zajęć, prowadzenia zajęć, otwartości na pytania, wyjaśniania, inspiracji studentów do myślenia, wpływu zajęć na zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania zaliczenia, życzliwego podejścia, dostępności dla studentów, uwag studenta na temat pracy nauczyciela.

Protokół hospitacji pozwala na odnotowanie informacji na temat: osoby hospitowanej, przedmiotu, formy zajęć, oceny pracy nauczyciela (przygotowanie do zajęć, sposób przekazywania wiedzy i organizacja pracy, aktywność studentów, zgodność tematyki zajęć z programem), wniosków pohospitacyjnych, zaleceń dla hospitowanego, oceny

końcowej (negatywna, poprawna, pozytywna, wyróżniająca), podpisu osoby hospitowanej i hospitującej.

Ankieta oceny pracy dziekanatu pozwala na odnotowanie informacji na temat: formy, poziomu, kierunku studiów, częstości korzystania z usług dziekanatu, godzin otwarcia, oceny (w skali od 1. (bardzo zła) do 5. (bardzo dobra) aspektów pracy w zakresie: życzliwości i taktowności zachowania pracowników, sprawności załatwiania spraw, rzetelności przekazywanych informacji na temat toku studiów, przepływu informacji w zakresie spraw stypendialnych, oceny dostępu do dziekana, aktualności informacji na tablicy ogłoszeń, stronie internetowej wydziału, pracy wirtualnego dziekanatu, uwag.

Deklaracja uczestnictwa w badaniu „Losy zawodowe absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego” zawiera: dane osobowe absolwenta (imię, nazwisko) nazwę wydziału i kierunku studiów, informacje o rodzaju i formie studiów, terminie obrony, adres e-mail, nr telefonu do kontaktu, oświadczenie o wyrażeniu zgody na udział w badaniu i przetwarzanie danych osobowych, datę i podpis absolwenta. „Wstępna ankieta dotycząca losów zawodowych absolwenta Uniwersytetu Rzeszowskiego”, stanowiąca załącznik do Deklaracji uczestnictwa w badaniu, pozwala na odnotowanie informacji m.in. na temat: czynników decydujących o wyborze studiów na UR, czynników decydujących o wyborze kierunku studiów, planów dotyczących podjęcia studiów w przyszłości.

Pierwsze badania losów absolwenta Uczelnia przeprowadziła w roku 2009. Badanie losów zawodowych absolwentów UR z rocznika 2010 2011 opracowane w raporcie z 2013 roku wskazuje na zbiorcze ujęcie wyników dotyczących absolwentów wszystkich kierunków studiów, w tym kierunku „położnictwo”. Wyniki ujęte ogólnie trudno wykorzystać w doskonaleniu procesu kształcenia. Uzyskane w wyniku badania losów zawodowych absolwentów informacje w ograniczonym stopniu pozwalają na wykorzystanie w celu podnoszenia jakości kształcenia. Nie pozwalają na doskonalenie programu kształcenia, analizę efektów kształcenia, diagnozowanie słabych stron programu kształcenia, oczekiwań rynku pracy wobec absolwenta na kierunku „położnictwo” studia I stopnia i odrębnie studia II stopnia.

Z analizy składu Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości kształcenia (wg. stanu zatwierdzonego w dniu 13 lutego 2014 roku) wynika, że wizytowany kierunek studiów „położnictwo” reprezentowany jest tylko przez jednego przedstawiciela, choć kształcenie realizowane jest na poziomie studiów I i II stopnia.

Uczelnia podjęła istotne działania mające na celu wypracowanie przejrzystej struktury zarządzania kierunkiem studiów i zapewnienie wysokiej jakości kształcenia.

Z udostępnionego przez Uczelnię zestawienia wyników będących efektem przeprowadzonej ankiety oceniającej nauczyciela prowadzącego przedmiot na kierunku „położnictwo” wynika, że najkrytyczniej (na poziomie poniżej 4) studenci ocenili realizację (przez jednego z nauczycieli) ćwiczeń z przedmiotu „techniki położnicze i prowadzenie porodu” w zakresie: zgodności zajęć ze szczegółowym programem przedmiotu, przejrzystości zasad zaliczenia zajęć, konsekwencji realizacji określonych zasad zaliczania zajęć, punktualności realizowanych zajęć, przekazywania wiedzy w sposób przejrzysty, obiektywności w ocenie, dostępności nauczyciela w godzinach konsultacji.

W zakresie inspirowania studentów do samodzielności, otwartości nauczyciela i życzliwości wobec studentów, najczęściej krytycznie ocenili studenci ćwiczenia (realizowane przez jednego z nauczycieli) z przedmiotu "podstawy opieki położniczej" (ocena 3,26).

Mając na uwadze powyższe pozytywnie należy ocenić kompleksową ocenę nauczyciela, opartą na ocenie wszystkich (a nie tylko wybranych) prowadzonych przez niego zajęć. Uzyskane wyniki pozwalają na dobór odpowiedniej kadry do zajęć. Brak jednak zagadnień pozwalających na weryfikację zakładanych efektów kształcenia, metod realizacji programu, diagnozowanie słabych stron programu kształcenia, stanowi ograniczenie dla stosowanego systemu oceny. Poddanie ocenie tylko zajęć realizowanych w formie wykładów, ćwiczeń i seminariów (zajęć teoretycznych), bez uwzględnienia procesu dydaktycznego realizowanego w formie zajęć praktycznych, praktyk zawodowych i samokształcenia stanowi ograniczenie dla stosowanej metody oceny i zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

Przyjęte w Uczelni rozwiązania mimo systematyczności realizacji częściowo pozwalają na doskonalenie programu kształcenia, tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji, co potwierdziły nieprawidłowości w zakresie oceny prac etapowych (brak elementów potwierdzających sprawdzanie tych prac, brak wystawionej oceny, brak podpisu nauczyciela akademickiego – szczegółowe informacje w załączniku nr 4), zgodności efektów kształcenia z treściami wielu przedmiotów.

Pozytywnie należy ocenić system upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia (strona internetowa Uczelni i Wydziału z poszanowaniem praw pracowników i studentów).

Działania Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia należy ocenić jako niepełne, brak jest pełnej oceny wszystkich - poddanie ocenie tylko zajęć realizowanych w formie wykładów, ćwiczeń i seminariów (zajęć teoretycznych), bez uwzględnienia procesu dydaktycznego realizowanego w formie zajęć praktycznych, praktyk zawodowych i samokształcenia, co stanowi ograniczenie dla skuteczności ogólnej oceny i zapewnienia wysokiej jakości kształcenia

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni został wprowadzony na mocy Zarządzenia Rektora Nr 59/2010 z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie wewnętrznego systemu oceny jakości kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim. Cel i funkcjonowanie Systemu oraz kompetencje organów uczelni i poszczególnych jednostek w tym zakresie określała uchwała Senatu nr 333/11/2011 z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W ramach doskonalenia Systemu w bieżącym roku akademickim, obowiązującym aktem prawnym jest Uchwała nr 186/09/2013 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 26 września 2013 r. w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, regulująca podstawowe rozwiązania formalno-prawne oraz będąca podstawą jego dalszego funkcjonowania. Na mocy Uchwały Nr 186/09/2013 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego Instytutowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia zostały zniesione, a ich funkcje przejmują zespoły wydziałowe, w skład których wchodzi m.in. reprezentanci poszczególnych instytutów. Zarządzeniem Nr 157/2013 Rektora z dnia 28 października 2013 r. zostały określone szczegółowe zadania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Organami wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości są: Rektor, Uczelniany Zespół ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Wydziałowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, Dział Jakości i Akredytacji oraz Biuro Karier. Do głównych zadań Systemu

należy ocena sposobu funkcjonowania Systemu Jakości Kształcenia na Uniwersytecie, opracowanie koncepcji jego ewaluacji i proponowanie Rektorowi rozwiązań dotyczących zmian w funkcjonowaniu systemu zmierzających do stałego podnoszenia jego jakości i zgodności systemu z zapisami Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

W celu kształtowania wysokiej jakości kształcenia na Uczelni powołany został Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Liczy on 18 członków powoływanych przez Rektora na okres kadencji władz Uniwersytetu. W skład Zespołu wchodzi: wyznaczony przez Rektora Prorektor lub pracownik naukowo-dydaktyczny, członek Senatu posiadający co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego – jako przewodniczący Uczelnianego Zespołu, przedstawiciel pracowników naukowo-dydaktycznych z każdego wydziału, posiadających co najmniej stopień naukowy doktora, przedstawiciel Centrum Sportu i Rekreacji, przedstawiciel Uniwersyteckiego Centrum Nauki Języków Obcych, pracownik Działu Jakości i Akredytacji, pracownik Biura Karier, jeden doktorant wskazany przez Samorząd Doktorantów oraz jeden student wskazany przez Samorząd Studentów Uniwersytetu. Uczelniany Zespół opiniuje sposób funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Rzeszowskim, opracowuje koncepcje jego ewaluacji oraz proponuje Rektorowi rozwiązania dotyczące zmian w funkcjonowaniu systemu, zmierzających do stałego podnoszenia jego jakości, m.in. w zakresie: procedur zapewnienia jakości kształcenia, zasad zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów nauczania i ich efektów pod kątem ich zgodności z Krajowymi Ramami Kwalifikacji oraz w zakresie zasad zapewnienia jakości kadry dydaktycznej.

Dział Jakości i Akredytacji koordynuje prace związane z budową i doskonaleniem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Rzeszowskim, opracowuje procedury, zarządzenia i uchwały uczelni związane z funkcjonowaniem tego systemu, opracowuje projekty ankiet funkcjonujących w ramach tego systemu, sporządza zbiorcze raporty z wyników ankiet na podstawie danych z wydziałów, analizuje raporty samooceny, opracowane na podstawie Formularza Oceny Własnej Wydziału i monitoruje proces wdrażania i doskonalenia systemu.

Organem kontrolnym jest Sekcja Jakości Kształcenia, utworzona Zarządzeniem Rektora nr 12/2011 z dnia 18 marca 2011 r. w sprawie powołania Sekcji ds. wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia.

Na Wydziale Medycznym decyzją Dziekana Wydziału Medycznego z dnia 3 listopada 2011r. został powołany Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Na Wydziale Medycznym organami systemu są: Dziekan, Rada Wydziału oraz Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Realizacja systemu opiera się na zespołach ds. zapewniania jakości kształcenia powoływanych w Instytutach i koordynowana przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Działania na rzecz zapewnienia jakości procesu kształcenia obejmują: analizę zgodności kształcenia na określonym kierunku, poziomie i profilu studiów z misją uczelni oraz strategią jednostki, okresowy przegląd programów kształcenia w zakresie spójności zamierzonych efektów kształcenia oraz poprawności odniesienia przedmiotowych do kierunkowych i odpowiednio obszarowych, analizę prawidłowości doboru metod kształcenia i metod oceniania do założonych efektów kształcenia, analizę poprawności przypisania punktów ECTS do poszczególnych modułów/przedmiotów, analizę jakości prac dyplomowych oraz obrazujących na wydziale procedur zatwierdzania tematów tych prac, analizę zgodności dostosowania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz obowiązujących na Wydziale procedur dotyczących współpracy

z otoczeniem gospodarczym, analizę wniosków z monitorowania karier zawodowych absolwentów, realizację ankiet funkcjonujących w ramach uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, nadzór nad przebiegiem procesu hospitacji i stałe monitorowanie sygnałów zgłaszanych przez osoby hospitujące, monitorowanie osiągnięć oraz postępów studentów, opracowywanie sprawozdania z oceny własnej jednostki oraz analizę mocnych i słabych stron wraz z propozycjami działań na rzecz poprawy jakości kształcenia.

Posiedzenia Zespołu zwoływane są przez jego przewodniczącego, w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż jeden raz w semestrze. Każdorazowo sporządza się protokół z posiedzenia, w którym odnotowuje się przebieg zebrania i przyjęte ustalenia. Przedstawiciele studentów i doktorantów wchodzi w skład zarówno Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania Jakości, jak i Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia.

W zakresie przeglądu programów kształcenia pod kątem weryfikacji efektów zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia raz w roku (po zakończeniu zajęć w danym roku akademickim) dokonuje przeglądu programów kształcenia i na jego podstawie ustalana jest zgodność efektów przypisanych poszczególnym przedmiotom z efektami kierunkowymi. Narzędziem do weryfikacji efektów jest matryca efektów kształcenia. Weryfikacji podlega również liczba punktów ECTS przypisanych poszczególnym przedmiotom. Pomocą do weryfikacji efektów mogą być ankiety przeprowadzone wśród studentów oraz oszacowanie nakładu pracy potrzebnego do osiągnięcia efektów przewidzianych dla danego przedmiotu/modułu. Przegląd obejmuje także analizę prawidłowości doboru metod kształcenia i oceniania do osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Na podstawie okresowego przeglądu może nastąpić modyfikacja programu kształcenia, który następnie opiniuje Wydziałowa Komisja Dydaktyczna i zatwierdza Rada Wydziału.

Elementem mobilizującym pracowników do poprawy jakości kształcenia jest system ankietyzacji oraz hospitacji zajęć. Na Wydziale funkcjonują następujące ankiety:

- studencka ankieta oceny nauczyciela prowadzącego przedmiot,
- ankieta oceny pracy dziekanatu,
- ankieta oceny pracy sekretariatu,
- protokół hospitacji.

W Instytucie na ocenianym kierunku funkcjonują również:

- ankieta ewaluacyjna oceny zajęć praktycznych/praktyk zawodowych,
- kryteria doboru opiekuna zajęć praktycznych/praktyk zawodowych.

Ankiety te zostały opracowane na podstawie Zarządzenia Rektora nr 173/2013 z 25 listopada 2013 r. w sprawie określenia wzorów ankiet obowiązujących w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia funkcjonujące do roku akademickiego 2013/2014, zmieniające obowiązujące do roku akademickiego 2012/2013 Zarządzenie Rektora nr 86/2011 z 21 listopada 2011 r. w sprawie określenia wzorów ankiet funkcjonujących w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Anonimowe ankiety wypełniane są przez studentów po zakończonych zajęciach z danego przedmiotu, na końcu semestru. Na Wydziale funkcjonuje ankietyzacja w formie papierowej, a także w formie elektronicznej, gdzie studenci po zalogowaniu się na swoim indywidualnym koncie mogą dokonać oceny. Student może zamieszczać w ankiecie szczegółowe komentarze

dotyczące m.in. sposobu prowadzenia zajęć, stopnia zrozumiałości treści, kultury osobistej prowadzącego zajęcia wraz z punktacją. Wyniki ankiet są analizowane na Instytutowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, następnie trafiają do władz Instytutu, gdzie każdy z ocenianych pracowników zostaje zapoznany z ich wynikami w formie pisemnej. Dzięki powyższej procedurze średni odsetek uczestnictwa w wypełnianiu ankiet wynosi 95%. Wyniki oceny przekazywane są do Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, Dziekanowi oraz jego zastępcom, analizowana, zbiorczo oceniana i przedstawiana na ostatnim posiedzeniu Rady Wydziału kończącej semestr letni w danym roku akademickim, udostępniana także do wiadomości studentów. Z pracownikiem, który uzyskał niezadowolające oceny, dziekan odbywa rozmowę. Uzupełnieniem tych ankiet są ankiety odnoszące się do innych aspektów procesu kształcenia: ankieta pracy dziekanatu, ocena pracy sekretariatu. Ponadto zajęcia prowadzone przez pracowników są hospitowane przez bezpośredniego przełożonego danego pracownika, a wyniki umieszczone są w protokole hospitacji. Podczas projektowania procesu dydaktycznego zwraca się uwagę na dobór nauczycieli prowadzących określony typ zajęć, ze względu na dobre ich przygotowanie metodyczne. Zbiorcze wyniki ankiet studenckich przeprowadzonych w Instytucie (91% ocen bardzo dobrych i dobrych) świadczą o tym, że dotychczasowe działania Instytutu w zakresie działalności dydaktycznej są dobrze odbierane przez studentów.

Wydział prowadzi procedury przeprowadzania hospitacji zajęć. Hospitacje obejmują zajęcia wszystkich nauczycieli akademickich, w tym obowiązkowo osób ocenianych w danym roku akademickim. Hospitacje mogą być zapowiedziane lub niezapowiedziane, a przeprowadzają je władze Wydziału lub Instytutu - kierownicy poszczególnych zakładów w oparciu o procedurę przeprowadzania hospitacji na Wydziale Medycznym (pismo Dziekana Wydziału Medycznego z dnia 7 marca 2013r. o syg. DM – 54/13). Po przeprowadzonej hospitacji następuje jej omówienie, a osoba hospitująca wypełnia formularz hospitacyjny. Oceniany nauczyciel zapoznaje się z oceną prowadzonych przez siebie zajęć. Na podstawie protokołu hospitacji dykcja Instytutu Położnictwa i Ratownictwa medycznego, przy udziale zespołu ds. zapewniania jakości, formułuje wnioski i zalecenia pohospitacyjne, prezentowane na zebraniach pracowników. Dykcja Instytutu we współpracy z Dziekanem podejmuje działania naprawcze związane z wnioskami pohospitacyjnymi. Arkusze pohospitacyjne przechowywane są przez instytutowe zespoły ds. zapewniania jakości kształcenia przez 4 lata.

Zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich określa Statut Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Zarządzenie nr 76/2013 Rektora z 20 maja 2013 r. w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich. Dla dokonania okresowej oceny powołuje się: wydziałowe lub instytutowe komisje oceniające, uczelnianą komisję oceniającą, komisję oceniającą w Bibliotece Uniwersytetu oraz odwoławczą komisję oceniającą. Podstawę oceny nauczyciela stanowią jego osiągnięcia naukowe lub artystyczne oraz dydaktyczne i organizacyjne. Wyniki oceny okresowej mają wpływ na decyzje o przedłużeniu zatrudnienia, wysokości uposażenia, awansach i wyróżnieniach, powierzaniu stanowisk kierowniczych.

Elementem wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest też monitorowanie potrzeb rynku pracy. Monitorowanie i ocena efektów kształcenia na rynku pracy jest dokonywana przez Biuro Karier. Działania te oparte są również o informacje otrzymywane od zewnętrznych interesariuszy. Biuro prowadzi monitorowanie karier zawodowych absolwentów oraz wykonuje decyzje Rektora w tym zakresie. Do jego zadań należy: tworzenie i aktualizacja narzędzi do monitorowania karier zawodowych

absolwentów, prowadzenie badań internetowych i telefonicznych absolwentów, obsługa systemu monitorowania karier zawodowych absolwentów, archiwizowanie formularzy i ankiet, statystyczna analiza zebranych danych, tworzenie zestawień tabelarycznych i raportów zawierających wyniki monitorowania karier zawodowych absolwentów. Badanie obejmuje każdy rocznik absolwentów od 2010 roku. Badanie rocznika 2010 (absolwenci roku 2009/2010) miało charakter pilotażowy. Sytuacja zawodowa badana jest po roku, trzech oraz pięciu latach od złożenia egzaminu dyplomowego. Raport z badania udostępniany jest na stronie internetowej Uniwersytetu (zakładki: Dział Jakości i Akredytacji oraz Biuro Karier) i stanowi podstawę weryfikacji efektów kształcenia i programów studiów na poszczególnych kierunkach. Udzielanie odpowiedzi przez absolwentów na pytania zawarte w przesłanym formularzu nie jest obligatoryjne. Jednak uzyskane do tej pory wyniki dla kierunku położnictwo pochodziły od znacznej grupy respondentów, i stanowiły wynik istotny do oceny efektów kształcenia z punktu widzenia rynku pracy (Raport z badania losów zawodowych absolwentów dostępny na stronie internetowej Uniwersytetu Rzeszowskiego).

Na Wydziale realizuje się również politykę zapobiegania niektórym zjawiskom patologicznym. Służy temu np.: system antyplagiacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 80/2013 rektora z 27 maja 2013 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu antyplagiacyjnego w Uniwersytecie Rzeszowskim. Prace dyplomowe powstające na kierunku położnictwo od semestru letniego roku akademickiego 2012/2013 są sprawdzane w aplikacji Plagiat.pl.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie realizowany jest w trybie ciągłym przez Uczelniany Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, Dział Jakości i Akredytacji, Biuro Karier oraz Wydziałowe Zespoły ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. W Instytucie Położnictwa i Ratownictwa medycznego działa Instytutowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia powołany na podstawie Zarządzenia nr 157/2013 z 28 października 2013 r. Rektora Uniwersytetu w sprawie szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz zasad publikowania i jawności informacji.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji należy stwierdzić, że w Radzie Wydziału Medycznego przedstawiciele studentów (wraz z przedstawicielem doktorantów), stanowią więcej niż 20% składu Rady Wydziału, mają zapewnioną właściwą reprezentację, co wypełnia dyspozycję art. 67 ust. 4 Ustawy. Kolejno, na podstawie przedłożonej dokumentacji wskazać należy, że studenci mają właściwą reprezentację w Senacie Uczelni, co pozwala stwierdzić, że dyspozycja art. 61 ust. 3 Ustawy została spełniona. Studenci biorą udział w posiedzeniach rady wydziału oraz senatu, jednak na podstawie przedłożonych protokołów nie można było ocenić ich aktywności. Zgodnie z opinią przedstawioną przez przedstawiciela samorządu studenckiego studenci mają pełną swobodę wypowiedzi podczas posiedzeń wspomnianych gremiów i mogą aktywnie uczestniczyć w ich pracach poza posiedzeniami.

Ponadto w pracach komisji i zespołów roboczych powołanych w ramach Uczelni w zakresie zapewniania jakości kształcenia studenci mają zapewniony udział co najmniej jednego przedstawiciela. Studenci mają swojego przedstawiciela w Uczelnianym Zespole ds. Zapewniania Jakości Kształcenia (1 przedstawicielka) oraz w Wydziałowym Zespole ds. Zapewniania Jakości Kształcenia (1 przedstawicielka). Na podstawie dokumentacji przedłożonej podczas wizytacji, aktywność przedstawicieli samorządu studenckiego w procesie zapewniania jakości należy ocenić wysoko. Przedstawiciele studentów w gremiach zajmujących się jakością kształcenia są aktywni podczas posiedzeń i chętnie proponują nowe rozwiązania w zakresie procedur weryfikowania i zapewniania jakości kształcenia. Udział studentów w procesie określania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów

należy ocenić jako właściwy. Studenci mają zapewniony udział w gremiach decyzyjnych, takich jak Rada Wydziału i Senat. Podczas spotkania Zespołu Oceniającego PKA z przedstawicielami samorządu studenckiego Wydziału, studenci poinformował Zespół, że jako grupa interesariuszy wewnętrznych, studenci mogą swobodnie wyrażać swoje opinie na temat ocenianego kierunku i mają poczucie wpływu na zmiany.

W całej Uczelni prowadzona jest semestralna ocena nauczycieli akademickich. Zgodnie z informacją przekazaną przez władze Wydziału, frekwencja na Wydziale wynosi średnio blisko 80%. Informację tę potwierdzili także przedstawiciele samorządu studenckiego. Ankietywanie odbywa się w tradycyjnej, papierowej formie. Ankieta składa się z części identyfikującej precyzyjnie zajęcia, po których następuje ocena, oraz z części zasadniczej składającej się z 11 pytań oceniających całokształt pracy i postawy nauczyciela akademickiego. W ankiecie przyjęto 5-stopniową skalę ocen + opcja „nie mam zdania”. Ponadto studenci mają także możliwość wpisania dowolnych, dodatkowych uwag na temat pracy nauczyciela. W opinii Zespołu Oceniającego PKA, ankieta skonstruowana jest prawidłowo i umożliwi właściwe dokonanie oceny nauczycieli akademickich. Ponadto, podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci wskazali na skuteczność wspomnianych ankiet. Potrafili bowiem wskazać konkretne przykłady poprawy pracy nauczycieli akademickich, która nastąpiła na podstawie uwag studentów zgłaszanych w ankietach.

Działania interesariuszy w ramach prac Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są realizowane poprzez: opiniowanie planów i programów kształcenia oraz projektu efektów kształcenia na kierunku położnictwo; przedstawianie oczekiwań dotyczący sylwetki, wiedzy, umiejętności jakimi mają się legitymować absolwenci kierunku „położnictwo”.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+/-	+	+	+/-	+/-
Umiejętności	+/-	+/-	+	+	+/-	+/-
kompetencje społeczne	+/-	+/-	+	+	+/-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ ...częściowo.....

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Jednostka pracuje nad przejrzystą strukturą zarządzania kierunkiem studiów „położnictwo” oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny zajęć teoretycznych realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela, a wyniki tej oceny częściowo mogą stanowić podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów. Zespół oceniający zaleca objęcie weryfikacją wszystkich form realizacji procesu dydaktycznego (kształcenie teoretyczne z samokształceniem oraz kształcenie praktyczne) oraz uwzględnienie w ocenie kryteriów pozwalających na weryfikację efektów kształcenia w ramach poszczególnych form realizacji zajęć i przedmiotów.

2). W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz interesariusze zewnętrzni.

Przedstawiciele samorządu studenckiego uczestniczą w procesie zapewniania jakości kształcenia oraz deklarują podjęcie inicjatyw zmierzających do zwiększenia świadomości studentów w zakresie ich roli w procesie podnoszenia i zapewniania jakości kształcenia.

9. Podsumowanie

Opisane powyżej uchybienia stanowią podstawę obniżenia kryterium 4 do oceny „niedostatecznie” (dla studiów II stopnia), obniżenie kryterium 8 do oceny „częściowo”, kryterium 3, 5 i 6 do oceny „znacząco”, kryterium 4 (studia I stopnia) określono na „częściowo”, natomiast dla kryteriów 1, 2 i 7 określono na „w pełni”.

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			

3	program studiów I ^o			X		
3	program studiów II ^o			X		
4	zasoby kadrowe studia I ^o		X			
4	zasoby kadrowe studia II ^o		X			
5	infrastruktura dydaktyczna			X		
6	prowadzenie badań naukowych ¹			X		
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	

Na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego proces kształcenia jest ukierunkowany zarówno naukowy i praktyczny aspekt opieki położniczej, aby zmierzał do rozwoju aktywności studentów i pogłębiania motywacji do samokształcenia, odbywał się w atmosferze rzetelnej pracy, szacunku, życzliwości i zaufania, zgodnie z ogólnoludzkimi zasadami etyki.

Wydział Medyczny posiada prawa doktoryzowania w dziedzinie nauk o zdrowiu, uzyskał wyższą oceny parametryczną jako jednostki naukowej poprzez intensyfikację prac naukowych w ramach już prowadzonych kierunków badawczych. W ramach misji na kolejne

---

¹ Ocena obowiązkowa jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

lata Wydział planuje podjąć starania o uzyskanie uprawnień do prowadzenia przewodów habilitacyjnych w zakresie nauk o zdrowiu.

Kierunek położnictwo w ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi (Dyrektorzy Szpitali) uzyskał pozytywną opinię dotyczącą planu i programu studiów I i II stopnia wraz z zapewnieniem o dalszej współpracy w zakresie realizacji zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, w tym pomoc w realizacji specjalistycznych zajęć i praktyk

Cele związane ze współpracą z interesariuszami zewnętrznym są zbieżne z misją i strategią rozwoju uczelni opracowaną na lata 2013-2020. W przedstawionej misji uczelni czytamy, ".... iż Uniwersytet to kulturotwórczy, przedsiębiorczy i nowoczesny ośrodek akademicki kreujący rozwój społeczno-gospodarczy oraz kształtujący kapitał intelektualny dla potrzeb współczesnej gospodarki i kultury, na bazie wysoko wykwalifikowanej kadry, nowoczesnego zaplecza naukowo-badawczego, wysokiej jakości badań, dziedzictwa kulturowego regionu i kraju, w zgodzie z fundamentalnymi wartościami, zasadami i normami postępowania utrwalonymi w tradycji uniwersyteckiej. "

Jakkolwiek wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia został wprowadzony zarówno na Uczelni jak i w Instytucie oraz zostały powołane odpowiednie komisje z przypisanymi konkretnymi zadaniami to w ocenie Zespołu Oceniającego PKA struktura wewnętrznego systemu zapewnienia jakości nie jest przejrzysta, szczególnie nie jest dopracowana skuteczność działań naprawczych i korygujących. Dlatego Zespół Oceniający PKA rekomenduje:

1. Pełniejszy udział wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku studiów „położnictwo”. Uwzględnienie zagadnień dotyczących oczekiwanych i uzyskiwanych efektów kształcenia na poszczególnych stopniach studiów pozwoliłoby na pełniejszy udział interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia, określenia celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju
2. Większe zaangażowanie studentów w procesie określania koncepcji kształcenia i rozwoju kierunku. Programy i plany kształcenia powinny być opiniowane pisemnie zgodnie z przepisami Ustawy, wskazane jest rozszerzenie opinii o merytoryczne ich uzasadnienie.
3. Ze względu na liczne nieprawidłowości, brak treści do opracowania w ramach samokształcenia i brak harmonogramu praktyk zawodowych przeanalizowanie tych dokumentów
4. Stan bieżący powoduje, że nie zawsze realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Zespół oceniający zaleca weryfikację i dostosowanie treści kształcenia do oczekiwanych efektów i form realizacji procesu dydaktycznego.
5. Weryfikacja dokumentacji procesu dydaktycznego: brak harmonogramu praktyk zawodowych, brak kształcenia praktycznego w przedmiotach wymagających kształtowania umiejętności powoduje, że nie zawsze zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.
6. Weryfikacja programu nauczania w przypadku studiów „pomostowych”, gdyż trudno jest jednoznacznie stwierdzić, czy na tym systemie studiów realizowany program

kształcenia umożliwiła studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta oraz czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość?

7. Sprecyzowanie formy realizacji zajęć mając na uwadze analizę planu i rozkładu zajęć dla studentów studiów pomostowych (nabór wiosenny), gdyż z dokumentacji nie wynika informacja wskazująca np. na formę realizacji zajęć teoretycznych (wykłady, ćwiczenia, seminaria itp.).
8. KO zwraca uwagę na fakt, że przyporządkowanie nauczycieli akademickich do realizacji niektórych przedmiotów nie zawsze uwzględnia posiadane przez nich kwalifikacje, które winny być adekwatne do realizowanych zajęć.
9. Wprowadzenie mechanizmów, aby zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich nie były hospitowane przez przełożonych pracowników, lecz przez niezależne komisje związane z jakością nauczania na kierunku.
10. Przystosowania infrastruktury, w których odbywają zajęcia studenci kierunku *położnictwo*, dla osób niepełnosprawnych.
11. Konieczność udostępnienia biblioteki w okresie prowadzonych zajęć dydaktycznych. Czas pracy biblioteki nie jest przystosowany do potrzeb studentów pomostowych, odbywających - zajęcia odbywają się także w niedziele.
12. Konieczność zawarcie aneksów do porozumień z jednostkami prowadzącymi zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe określających, jakiego kierunku studiów one dotyczą i ilu studentów może odbywać zajęcia w poszczególnych jednostkach.
13. Wykorzystanie istniejącej struktury programu kształcenia oraz działań Uczelni stwarzających możliwości wykorzystania programów wymiany międzyuczelnianej, zachęcenie studentów tą ofertą. Do rozważenia jest podjęcie prób większej aktywacji na tym polu studentów.
14. Kontynuację przez jednostkę prac nad przejrzystą strukturą zarządzania kierunkiem studiów „położnictwo” oraz dokonanie systematycznej, kompleksowej oceny zajęć teoretycznych realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela - konieczna jest analiza uzyskanych wyników tej oceny – materiał ten częściowo może stanowić podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.
15. Objęcie weryfikacją wszystkich form realizacji procesu dydaktycznego (kształcenie teoretyczne z samokształceniem oraz kształcenie praktyczne) oraz uwzględnienie w ocenie kryteriów pozwalających na weryfikację efektów kształcenia w ramach poszczególnych form realizacji zajęć i przedmiotów.
16. Uaktywnienie przedstawicieli samorządu studenckiego w procesie zapewniania jakości kształcenia oraz podjęcie inicjatyw zmierzających do zwiększenia świadomości studentów w zakresie ich roli w procesie podnoszenia i zapewniania jakości kształcenia.

Przewodniczący Zespołu oceniającego

Dr hab. n. med. Jerzy Wójtowicz

W odpowiedzi na raport ZO PKA Władze Uczelni przedstawiły informacje dotyczące pomyłek edytorskich dotyczących terminów zajęć prowadzonych na kierunku położnictwo. W celu potwierdzenia wiarygodności danych dołączono kserokopie dokumentacji zajęć praktycznych. Podobnie błędy edytorskie dotycząc przedmiotu chirurgia – dołączono wyjaśnienie osoby prowadzącej zajęcia oraz wyjaśnienia studentów. Wyjaśniono również obciążenia procesu dydaktycznego w trakcie przerwy letniej (maj 2014r. 9 lipca 2014r.) – w ramach Regulaminu studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim w par. 16 pkt. 5 wskazuje że „ferie zimowe, wiosenne i letnie trwają maksymalnie 16 tygodni, ale nie krócej niż 10 tygodni, w tym trwające nieprzerwanie 8 tygodni ferie letnie. ...Pozwala to na zamianę oceny kryterium 3. z „znacząco” na „w pełni”.

W odpowiedzi na raport ZO PKA Władze Uczelni przedstawiły informację dotyczącą dokumentacji mającej zastosowanie podczas wizytacji hospitacyjnej na kierunku położnictwo jak również stosowanie przez Wydział uczelnianych ankiet uwzględniających specyfikę kształcenia na kierunku położnictwo. Wyjaśniono, że „...jednostka obejmuje weryfikację wszystkie formy realizacji procesu dydaktycznego z uwzględnieniem również form kształcenia praktycznego, co pozwala na weryfikację efektów kształcenia w ramach poszczególnych form zajęć i przedmiotów...Pozwala to na zamianę oceny kryterium 8. z „częściowo” na „w pełni”.

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
program studiów I ^o		X			
program studiów II ^o		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			